

Vilniaus universitetas
Komunikacijos fakultetas
Informacijos ir komunikacijos mokslų katedra

Deimantė Lašinskaitė,
Komunikacijos mokslų studijų programos studentė

**INTERNETO DIENORAŠČIAI: INDIVIDUALIZUOTA KOMUNIKACIJA VIEŠOJOJE
ERDVĖJE**

MAGISTRO DARBAS

Vadovas doc. A. Budrevičius

Vilnius, 2007

(magistro baigiamojo darbo autoriaus vardas, pavardė)

(magistro baigiamojo darbo pavadinimas lietuvių kalba)

(magistro baigiamojo darbo pavadinimas anglų kalba)

Patvirtinu, kad magistro baigiamasis darbas parašytas savarankiškai, nepažeidžiant kitiems asmenims priklausančių autorių teisių, visas baigiamasis magistro darbas ar jo dalis nebuvo panaudotas kitose aukštosiose mokyklose.

(magistro baigiamojo darbo autoriaus parašas)

Sutinku, kad magistro baigiamasis darbas būtų naudojamas neatlygintinai 5 metus Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto studijų procese.

(magistro baigiamojo darbo autoriaus parašas)

Pildo magistro baigiamojo darbo vadovas

Magistro baigiamąjį darbą ginti _____
(įrašyti – leidžiu arba neleidžiu)

(data)

(magistro baigiamojo darbo vadovo parašas)

Pildo instituto/ katedros, kuriojančios studijų programą, reikalų tvarkytoja

Magistro baigiamasis darbas įregistruotas

(instituto/ katedros, kuriojančios studijų programą, pavadinimas)

(data)

(instituto/ katedros reikalų tvarkytojos parašas)

Pildo instituto/ katedros, kuriojančios studijų programą, vadovas

Recenzentu skiriu _____
(recenzento vardas, pavardė)

(data)

(instituto/ katedros vadovo parašas)

Pildo recenzentas

Darbą recenzuoti gavau. _____

(data)

(recenzento parašas)

REFERATO LAPAS

Lašinskaitė, Deimantė

La 409 Interneto dienoraščiai: individualizuota komunikacija viešojoje erdvėje: magistro darbas/ Deimantė Lašinskaitė ; mokslinis vadovas doc. A. Budrevičius ; Vilniaus universitetas. Komunikacijos fakultetas. Informacijos ir komunikacijos katedra. – Vilnius, 2007. – 70. [2] lap. : lent. – Mašinr. – Santr. angl. – Bibliogr.: p. 59–61 (40 pavad.).

UDK 008:681.3 (093)

Interneto dienoraštis, internetas, internetinė žiniasklaida, individualizuota komunikacija, viešoji erdvė.

Magistro *darbo objektas* – interneto dienoraščiai. *Darbo tikslas* – išanalizuoti interneto dienoraščius: individualizuotos komunikacijos formą viešojoje erdvėje. Pagrindiniai *darbo uždaviniai*: panagrinėti komunikacijos sąvoką, aptarti komunikaciją įprastinėje erdvėje ir viešojoje erdvėje; panagrinėti tradicinių ir interneto dienoraščių raidos tendencijas, apibrėžti jų sąvokas; paanalizuoti individo komunikaciją tradiciniuose ir interneto dienoraščiuose; aptarti ir parodyti interneto dienoraščių funkcijas ir vietą šiuolaikinėje žiniasklaidoje; palyginti interneto dienoraščius su tradiciniais dienoraščiais; atlikti apžvalginę interneto dienoraščių analizę; išanalizuoti interneto dienoraščius pagal pasirinktus dokumentų analizės metodus.

Naudojantis dokumentų analizės, sintetiniu ir lyginamuoju *metodais* bei kokybine mokslinių straipsnių analize, prieita prie *išvados*, kad daugiau nei dešimt metų pasaulyje gyvuojantys ir tik prieš keletą metų Lietuvos interneto tinklapiuose atsiradę interneto dienoraščiai dar vadinami “blogais” šiandien tampa viena populiariausiu interneto vystymo krypčių bei savotiškai unikaliu informacijos skleidimo kanalu. Anksčiau dienoraščiai rašomi tik patiems sau, dabar atvėrė naują komunikacijos kanalą viešojoje erdvėje. Dienoraščiams būdingas individualizuotas turinys internete tampa viešas. Interneto dienoraščiuose gali kiekvienas rašyti, redaguoti ir publikuoti savo individualias mintis, požiūrius, nuomones bei pasidalinti šia informacija su kitais interneto vartotojais. Interneto dienoraščiai po truputį keičia visuomenės požiūrį į tradicinę žiniasklaidą bei tampa politikams ir verslui patogiu įrankiu. Interneto dienoraščių turinys keičia galios balansą žiniasklaidoje. Žurnalistai jau ne tik patys rašo savo dienoraščius internete, bet ir ieško naujienų tokiuose šaltiniuose.

Lietuvoje interneto dienoraščių galimybės didžiulės. Pagal statistinius duomenis, galima teigti jog populiarės ne tik asmeniniai bet ir organizacijų, redakciniai dienoraščiai, atsiras daugiau ir politinio turinio “blogų”. Tokių tinklalapių populiarėjimas neatskiriamas ir nuo ryšių su visuomene ir reklamos internete plėtros: įmonės ar asmenys sukūrę savo dienoraščius galės lengviau užmegzti tarpusavio ryšį su jai reikšmingomis auditorijomis; nuolat keistis organizacijai ar asmeniui svarbiomis žiniomis; įtakoti visuomenės ar tam tikros jos grupės nuomonę; didinti organizacijos/asmens žinomumą; plačiau nušviesti savo veiklą; tiesiogiai bendrauti su susijusiomis publikomis; išgirsti įvairias nuomones, reaguoti į jas; kurti norimą įvaizdį.

Lietuviškuosius interneto dienoraščius pagal autoriškumą galima klasifikuoti į kolektyvinius ir asmeninius. Kolektyviniai interneto dienoraščiai esti trijų tipų: redakcijų, organizacijų, bendrieji; asmeniniai interneto dienoraščiai – privatūs ir profesiniai. Asmeniniuose dienoraščiuose dažniausiai rašoma kasdieninėmis, laisvalaikio, politinėmis, informacijų technologijų temomis. Redakcijų dienoraščiuose aktualiausios yra įvairios naujienų temos, organizacijų dienoraščiams būdingos temos yra susijusios su jų veikla, produktais, organizacijos įvaizdžio kūrimu, komunikavimu su tiesioginiais ir potencialiais klientais.

Magistro darbas *gali būti naudingas* informacijos technologijų mokslininkams, informacijos ir komunikacijos disciplinų dėstytojams, studentams.

TURINYS

Ivadas.....	6
1. Individualizuota komunikacija dienoraščiuose.....	9
1.1. Komunikacijos samprata.....	9
1.2. Komunikacija viešojoje erdvėje.....	10
1.3. Dienoraštis - individualizuotos komunikacijos forma.....	13
1.3.1. Dienoraščio sąvoka ir istorija.....	13
1.3.2. Individualizuota komunikacija tradiciniuose dienoraščiuose.....	14
1.4. Interneto dienoraštis – nauja individualizuotos komunikacijos forma viešojoje erdvėje.....	17
1.4.1. Interneto dienoraščio sąvoka ir istorija	17
1.4.2. Individualizuota komunikacija internetiniuose dienoraščiuose.....	20
1.4.3 Interneto dienoraščio struktūra ir funkcijos.....	24
1.4.4. Internetinių dienoraščių kūrimo sistemų apžvalga.....	27
2. Interneto dienoraščių vieta šiuolaikinėje žiniasklaidoje	30
2.1. Interneto dienoraščiai – tradicinės žiniasklaidos konkurentas.....	30
2.2. Interneto dienoraščiai kaip rinkodaros ir verslo priemonė.....	32
2.3. Interneto dienoraščių kūrėjų atsakomybė.....	35
3. Interneto dienoraščių analizė.....	38
3.1. Interneto ir tradicinių dienoraščių palyginamoji analizė.....	38
3.2. Lietuviškų interneto dienoraščių analizė.....	41
3.2.1. Asmeniniai interneto dienoraščiai.....	43
3.2.2. Kolektyviniai interneto dienoraščiai.....	50
3.2.3. Interneto dienoraščių analizės išvados.....	55
Išvados.....	57
Bibliografinių nuorodų sąrašas.....	59
Priedai	
<i>I priedas.</i> Analizuotų interneto dienoraščių sąrašas.....	62
The Internet diaries: individual communication in the public space (summary).....	69

IVADAS

Informacijos visuomenė yra viena iš labiausiai diskutuojamų nūdienos problemų. Manoma, kad būtent informacijos visuomenės plėtra esmingai gali pakeisti ateities pasaulį. Informacinių technologijų įtaka šiuolaikinei visuomenei labai dažnai lyginama su pramonine revoliucija, kuri ir atvedė prie modernios visuomenės susiformavimo bei tradicinės visuomenės nnykimo. Žinant istorinį patyrimą, iškyla daugybė klausimų – kaip informacinės technologijos gali transformuoti mūsų visuomenę ir t.t. Ypatingą reikšmę žmogaus gyvenime pradeda užimti internetas. Svarbi tampa ne tik jo nauda, bet ir įtaka asmenybei.

Telekomunikacija per kompiuterių tinklus – pakankamai naujas socialinis reiškinys. Psichologiniai šios srities tyrimai pradėti visai neseniai ir jų nėra daug. Tačiau visiškai aišku, kad bendravimas tinkle įvairiais parametrais skiriasi nuo realaus, gyvo bendravimo, kuriam kompiuteris nereikalingas. Taigi bendravimas keičiasi, darosi įvairesnis.

Internetu bendraujama keliais būdais – per telekonferencijas, pokalbių kanalus, žaidimus, elektroninį paštą, ir jau keletą metų per interneto dienoraščius.

Galima teigti, jog modernių informacijos ir komunikacijos technologijų atsiradimas masinę komunikaciją pavertė tarpasmenine. Išnyko ribos tarp rašytinės ir šnekamosios kalbos, susikūrė nauja universaliosios informacinės terpės kalba viešoje erdvėje. Internetas suteikė galimybę žmonėms tapti aktyviais visuomenės nariais, galinčiais viešai reikšti savo nuomonę, analizuoti, kritikuoti ir vertinti politinius, kultūrinius, socialinius įvykius bei reiškinius.

Temos aktualumas. Daugiau nei dešimt metų pasaulyje gyvuojantys ir tik prieš keletą metų Lietuvos interneto tinkluose atsiradę interneto dienoraščiai dar vadinami „blogais“ šiandien tampa viena populiariausiu interneto vystymo krypčių bei savotiškai unikaliu informacijos sklaidimo kanalu. Tai nauja komunikacijos forma su individualizuotu turiniu viešoje erdvėje, kurioje kiekvienas gali rašyti, redaguoti ir publikuoti savo individualias mintis, požiūrius, nuomones bei pasidalinti šia informaciją su kitais interneto vartotojais. Anksčiau dienoraščiai dažniausiai rašomi tik patiems sau, dabar atveria naują komunikacijos kanalą, kuris po truputį keičia visuomenės požiūrį į tradicinę žiniasklaidą, bei tampa politikams ir verslui patogiu įrankiu.

Ypatingai didelę reikšmę įgyja vartotojų kuriamų interneto dienoraščių turinys, kuris keičia galios balansą žiniasklaidoje. Neretai būtent interneto dienoraštyje patalpinta žinutė tampa naujienos pagrindu. Todėl dažnai jau žurnalistai ne tik patys rašo savo dienoraščius internete, bet ir ieško naujienų tokiuose šaltiniuose. Šio naujo gan sudėtingo ir taip greitai plintančio reiškinio tarptautiniai pavyzdžiai parodė,

kad interneto dienoraščiai gali net tapti puikia rinkodaros priemone ir patikimu ryšių su visuomene būdu.

Darbo tyrimo objektas. Atsiradus tokiai naujai tekstų grupei internete kaip interneto dienoraščiai, kuri yra kitokia, skirtinga nuo ankstesniųjų, turinti naujų požymių, atsirado poreikis ją išanalizuoti. Svarbu apžvelgti kokią vietą ši tekstų grupė užima šiuolaikinėje informacinėje visuomenėje, kokius visuomenės poreikius ji tenkina, kad taip išpopuliarėjo. Kaip dienoraštis nuo senų laikų rašomas tik pačiam sau ir atspindintis rašančiojo individualybę tapo viešas ir skelbtinas virtualioje erdvėje? Kokios priežastys sąlygojo jų populiarumą? Ar gali taip išpopuliarėję interneto dienoraščiai pakeisti tradicines žiniasklaidos priemones? Į šiuos klausimus ir bus bandyta atsakyti šiame darbe.

Šio darbo pagrindinis tikslas – išanalizuoti interneto dienoraščius: individualizuotos komunikacijos formą viešojoje erdvėje.

Siekiant tikslo buvo išskirti **tokie uždaviniai:**

1. Apibrėžti komunikacijos sąvoką;
2. Aptarti komunikacijos formas privačioje tradicinėje ir viešojoje erdvėje;
3. Panagrinėti tradicinių ir interneto dienoraščio raidos tendencijas, apibrėžti jų sąvokas;
4. Paanalizuoti individo komunikaciją tradiciniuose ir interneto dienoraščiuose;
5. Aptarti ir paanalizuoti interneto dienoraščių vietą šiuolaikinėje žiniasklaidoje;
6. Atlikti palyginamąją interneto dienoraščių ir tradicinių dienoraščių analizę;
7. Išanalizuoti interneto dienoraščius pagal jų tipus ir temų pobūdį;

Šie uždaviniai lėmė darbo struktūrą, kurią sudaro įvadas, teorinė dalis, tiriamoji dalis, išvados, bibliografinių nuorodų sąrašas (iš viso 40 pozicijų), santrauka anglų kalba, vienas priedas. Darbo apimtis - 70 puslapių.

Pirmojoje teorinėje dalyje siekiant identifikuoti darbo objektą apibrėžiama komunikacijos formos viešojoje ir privačioje erdvėje, tradicinių ir internetinių dienoraščių kaip individualizuotos komunikacijos formų sąvokos, nagrinėjamos jų raidos tendencijos, išskiriamos interneto dienoraščių funkcijos, struktūros elementai. Taip pat aptiriamos interneto dienoraščių kūrimo sistemos.

Antroje dalyje analizuojama interneto dienoraščių vieta žiniasklaidoje, aptariama kokia yra jų kūrėjų atsakomybė.

Trečioje tiriamojoje dalyje analizuojami interneto dienoraščiai, nustatomi ir išskiriami jų tipai, pagal kuriuos vėliau atliekama jų turinio analizė. Taip pat atliekama dienoraščių palyginamoji analizė.

Priede yra pateikiamas analizuotų dienoraščių internete sąrašas su trumpu kiekvieno iš jų apibūdinimu. Tai gali būti kaip pagalbiniė priemonė skaitytojui, mokslininkui bei tyrinėtojui ieškantiems reikalingos informacijos.

Šiame darbe naudoti metodai: aprašomasis, sintetinis, lyginamasis, mokslinių straipsnių analizė, kokybinė dokumentų turinio analizė. Rašant šį darbą buvo naudojamosi spausdintais bei interaktyviais šaltiniais, kad atlikti išsamią dienoraščių analizę buvo pasitelkti internete publikuojami dienoraščiai, o taip pat buvo peržvelgti ir panagrinėti rašytojų literatūroje paskelbti dienoraščiai.

1. INDIVIDUALIZUOTA KOMUNIKACIJA DIENORAŠČIUOSE

1.1. Komunikacijos samprata

Skirtingi autoriai įvairiai apibūdina komunikaciją ir jos reikšmę. Komunikacija vyksta tada, kai veikia grupė žmonių, keičiasi patirtimi žodiniiais ir ne žodiniiais signalais ir visas šis procesas vyksta tada, kai bendravimas vyksta panaudojant įvairias pagalbines priemones (pvz.: laiškai, laikraščiai, knygos, televizija, internetas). Bendravimas vyksta akis į akį, žodžiu ir raštu.

Yra daug komunikacijos apibrėžimų:

komunikacija – tai bendravimo, keitimosi patyrimu, mintimis išgyvenimais procesas;

komunikacija – dvišalis veiksmas, tai bendravimo, keitimosi informacija procesas visuomenėje, kuris realizuojamas kalboje išartu ar parašytu tekstu;

komunikacinis procesas – tai nustatymas, ar informaciją siuntėjas ir gavėjas suvokia tapačiai, ar skirtingai.¹

Paprastai, nuoseklų (linijinį) komunikacijos procesą sudaro trys pagrindiniai elementais: siuntėjas (asmuo, kuris perduoda informaciją), gavėjas (asmuo, priimantis informaciją) ir suprasta žinia. Šis procesas neatspindi komunikacijos tęstinumo ir tolesnio jo vystymosi. Dėl to komunikacijos procese turi būti atsakoma į 5 klausimus: Kas? Ką sako (rašo)? Kokiomis priemonėmis? Kam? Su kokiomis galimomis pasekmėmis? Tokiu atveju, komunikacijos procesą sudaro ne tik „informacijos siuntimas arba siuntimas ir priėmimas, bet ir adresato reakcija į siuntėjo informaciją“².

Formuojant ir perduodant žinią pradeda veikti įvairūs trikdymai, kurie gali pakreipti informacijos pateikimą ir persiuntimą kita linkme, arba gavėją pasiekusi žinia būna klaidinga. Todėl labai svarbu siuntėjui turėti ne tik patikimus vidinius informacijos šaltinius, bet ir atsakingai parinkti informacijos perkodavimo priemones, kad gavėją laiku pasiektu kokybiška informacija (žinia). Gautos žinios iššifravimas ir interpretavimas priklauso nuo gavėjo sukaupto patyrimo tinkamai suvokti siuntėjo žinią.

Efektyvi komunikacija – tai dvipusis procesas su grįžtamoju ryšiu. Vienpusis komunikavimas niekada nebus efektyvus. Galima išskirti šešis efektyvios komunikacijos organizacijoje bruožus:

- Palankios ir atviros komunikacijos sąlygos.

¹ BARŠAUSKIENĖ V., JANULEVIČIŪTĖ- IVAŠKEVIČIENĖ B. *Komunikacija: teorija ir praktika*. Kaunas, 2005

² Ten pat.

- Etikos normų laikymasis.
- Tarpkultūrinės komunikacijos skirtumų pataisymas.
- Efektyvus naujausių technologijų pritaikymas.
- Darnios komandos suformavimas.
- Gera rašytinės komunikacijos kokybė.³

Sklandžiai komunikacijai gali trukdyti komunikacijos barjerai, t.y. kliūtys, kurios iškreipia informaciją arba trukdo grupėm suprasti vienas kitą. R. Appleby (1994) formuluoja tokias efektyvios komunikacijos kliūtis ir problemas:

- Nepakankamai tikslūs uždaviniai, žodžiai nerišlūs, netikslūs, nepateikiama būtiniausia informacija.
- Gavėjas susidaro per daug prielaidų, nesugebėdamas rūpestingai išklaudyti, jis per greitai įvertina pranešimo prasmę.
- Techninis žargonas, ypač naujose srityse, pvz., kompiuterių. Kitoks gavėjo išsilavinimas ir socialinė aplinka nepadedą gerai suprasti pranešimo.⁴

Norėdami komunikuoti efektyviai, privalome pažinti save, turėti savo požiūrį į įvairius dalykus, drąsiai reikšti savo nuomonę. Efektyvumo nepasieksime jei negerbsime ir geranoriškai nevertinsime savo partnerio. Sugebėjimas įsiklausyti ir stengimasis suvokti tikrąją informacijos reikšmę taip pat padeda pasiekti efektyvios naudos.

Nagrinėjant naują reiškinių internete – dienoraščius, aktualu tai, kad efektyvus komunikavimas gali vykti naujų technologijų pritaikymo dėka. Šiuolaikinės informacinės technologijos turėjo įtakos daugelio žmonių komunikavimo formoms, tekstų redaktoriams ir elektroniniam paštui, t.y. galimybei saugoti, koreguoti ir perduoti tarp individų ar darbo grupių gausybę informacijos apdorojimo modelių.

1.2. Komunikacija viešojoje erdvėje

Nors kompiuteriniai tinklai buvo išrasti duomenų perdavimui, o ne socialinei interakcijai internetas daugiausia tarnauja būtent jai.

Interneto istorija prasidėjo 1969 metais, kai JAV gynybos departamento agentūra surado būdą pasikeisti militarine informacija ir sujungė į tinklą keturis kompiuterius. Kiek vėliau ši sistema padidėjo iki 37 kompiuterių. Jau tada buvo pradėtas siųsti elektroninis paštas. 1984 metais

³ BARŠAUSKIENĖ V., JANULEVIČIŪTĖ- IVAŠKEVIČIENĖ B. *Komunikacija: teorija ir praktika*. Kaunas, 2005.

⁴ Ten pat.

Nacionalinis mokslo fondas JAV įkūrė penkių superkompiuterių centrų tinklą. Po kelių metų ši sistema imta naudoti mokslo institucijų, valstybės tarnautojų, akademių ir tarptautinių tyrimų organizacijų, o 1990 metais prasidėjo šiandieninio interneto egzistavimas.⁵

Taigi pirmasis interneto tikslas buvo komunikacinis - pasikeisti informacija tarp institucijų ir žmonių. Interneto vartotojai sukūrė globalią bendruomenę, pagrįstą komunikacija. Šio tinklo vartotojai atsidūrę jame ima ko nors ieškoti. Jie ieško arba informacijos kokių nors klausimų, arba žmonių, su kuriais jie norėtų pakalbėti ar padiskutuoti apie jiems rūpimus dalykus.

Asmeninis kompiuteris tampa kiekvieno asmenine erdve, per kurią konstruojame komunikaciją su kitais. Tie, kurie pajaučia grupės bendrumo jausmą, tampa bendruomenės dalimi ir tampa atsakingi už socialinę kibernetinę erdvę, kurioje tai vyksta. Milijonams naršančių po internetą kibernetinė erdvė yra reali vieta su realiais potencialais.

Elektroninėse diskusijų grupėse kai kurie nariai yra tylūs stebėtojai ir "slapukai", niekada nedalyvaujantys toje diskusijoje, kurią veda aktyvūs nariai. Įvairūs žmonės naršo po internetą skirtingais tikslais. Vieni gali turėti konkrečių tikslų, kiti gali norėti įvykdyti užduotį lankantis svetainėje, kiti paprasčiausiai gali būti interneto naršytojai, kuriems tik rūpi pažiūrėti kas gero yra internete.

Internetas tai atskira erdvė, kuriai reikia žmonių, gyvenančių joje, kad ji galėtų augti. Žmonės kuria tinklo aplinką, palaiko ją ir verčia ją augti, tačiau jie turi būti pakankamai aktyvūs, kitaip liks tik stebėtojai, taip vadinamais "slapukais". Nustatyta, kad naujienų grupėse tokie yra didžioji dauguma. Tai yra tipiškas interneto fenomenas. Dauguma žmonių jaučiasi nepatenkinti arba jiems tiesiog trūksta laiko prisijungti prie diskusijų ar pranešti apie save kitiems grupės dalyviams. Internete jų yra visur ir kai jie praneša apie save, juos reikia pasveikinti, nes jie nugalėjo savo drovumą. Realiame pasaulyje tokie žmonės atrodo lyg žiūrėtų į svetimą laikraštį. Tuo realus pasaulis visiškai skiriasi nuo pasaulio tinkle.⁶

Be to, juk ne visada žinome kas slepiasi už slapyvardžio - vyras ar moteris. Kai bendravimas pagrįstas raštu, niekada nesuprasi, ar žmogus meluoja ar ne, tai suteikia begalinę laisvę tiems, kurie nori pabūti kuo nors kitu.

Tokiu būdu kinta santykis žmogaus su pasauliu ir žmogaus su kitu žmogumi. Internetiniame pokalbyje raštas panaudojamas kaip priemonė tiesioginei komunikacijai tarp dviejų žmonių, kurie fiziškai atskirti vienas nuo kito ir niekad vienas kito nematė. Čia susiduria knygai būdingas

⁵ *Virtuali erdvė ir jos įtaka žmogui*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 01 15]. Prieiga per internetą: <<http://mm.mch.mii.lt/Darbai/Kaunas/vaida/virtuali.htm>>.

⁶Ten pat.

anonimiškumas ir sinchroninis interaktyvumas, būdingas tiesioginei komunikacijai. Tokiu būdu skirtumas tarp rašto ir kalbos tampa visiškai nedideliu. Kibernetinėje erdvėje viskas vyksta čia ir dabar. Tai pakeičia mūsų laiko supratimą.

Interneto tinklas mums atveria naują pasaulį. Ir tai jis atlieka kitu būdu nei kelionė automobiliu ar lėktuvu. Kai vykstame iš Berlyno į San Francisko mes taip pat atvykstame į kitą pasaulį, kuriame dominuoja kitos taisyklės ir kiti įstatymai. Bet esminiai mūsų suvokimo dalykai (erdvės, laiko, identiteto) lieka nepakitę. Kitaip atsitinka kai mes paliekam tikrą pasaulį ir persikeliamė į internetą. Pasaulis tampa virtualiu. Realybės struktūra pasikeičia. Virtuali realybė užima realaus pasaulio vietą.

Iš tiesų rašymas yra esminė komunikacijos priemonė internete. Rašytinis žodis imasi tiesioginio vaidmens ir ima funkcionuoti taip lyg jis būtų kalba..

Internetas tampa stipresne priemone nei kitos komunikacijos formos dėl to, kad jis suteikia galimybę žmonėms formuoti grupes. Nepriklausomai kur gyventų žmonės susitinka pokalbių svetainėse, interneto dienoraščių tinklapiuose, naujienų grupėse ir susirašinėjimo sąrašuose.

Internetiniai dienoraščiai – viena sparčiausiai populiarėjančių interneto krypčių. Atsiradę kaip paprasti tinklapiai, kuriuose vartotojai pasakoja apie savo gyvenimą, šiandien vadinamieji „blogai“ tapo vieta, kurioje žmonės skelbia savo idėjas.

Individualizuota dienoraščių komunikacija tapo greitu ir tiesiu keliu užmegzti kontaktą su reikiama tiksline grupe. Individualizuota komunikacija yra tarpasmeninės, grupinės ir masinės komunikacijos pagrindas, nes žmogaus gebėjimas komunikuoti su kitais priklauso nuo jo sugebėjimo komunikuoti su pačiu savimi.⁷

Interneto dienoraščiai tiek technine, tiek socialine prasme atsiduria arčiausiai idealaus demokratinio proceso iš visų interneto socioprograminių darinių – technologijų dėka didėja galimybės nevaržomai teikti informaciją viešai, populiarėja savo nuomonės reiškimas kaip toks, be to, formuojasi pakankamai glaudžiai savyje susisaistę interneto dienoraščiai, kurie gali užtikrinti nuomonių cirkuliaciją viduje.

Pasitaiko nuomonių, kad bendravimas internete neperžengia nūdienos komunikacijos ribų, o virtualios bendruomenės išlieka nestabilios, tačiau, nors taip iš dalies ir yra, tikėtis galima įvairiausių variantų. Viena aišku – kol kas internetas, jo galimybės ir bendravimas jo pagalba plečiasi, atsiranda naujos bendravimo formos ir didėja jų mastai tiek pasaulyje, tiek Lietuvoje. Interneto dienoraščiai sudaro tik dar vieną galimybę savos individualios informacijos pateikimui bei dalinimuisi ja su kitais

⁷ *Kas yra komunikacija.* [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 01 12]. Prieiga per internetą:<http://distance.ktu.lt/marijampole/kursai_demo/Dal_soc_komunikacija/7021.html>.

žmonėmis. Būtent tokių puslapių turėjimas yra daugiau panašus į užrašų knygelės paskirtį, kurios individualizuotą turinį gali paskaityti dauguma norinčiųjų ir pateikti savo komentarus. Šiuo atveju interneto dienoraščiai dar labiau papildo tarpasmeninį bendravimą.

1.3. Dienoraštis - individualizuotos komunikacijos forma

1.3.1. Dienoraščio sąvoka ir istorija

Dienoraštis - chronologiniai datuoti užrašai, kuriuose periodiškai fiksuojami dienos įvykiai, pastebėjimai, išgyvenimai. Jame atsispindi visuomeniniai įvykiai, šeimos, asmeninis gyvenimas, rašančiojo dvasinė istorija. Dienoraštis turi biografinio, istorinio, politinio, kultūrinio ir etnografinio dokumento vertę.⁸

Pirmasis žinomas dienoraštis - 1660-1669 m. rašytas S. Pepyso (1633-1703), buvo įdomus Anglijos miestiečių gyvenimo dokumentas. 18 a. išpopuliarėjo kelionių užrašai. Populiarūs tapo ir rašytojų dienoraščiai, kuriems dažniausiai būdinga intymumas, vaizdingas stilius. Juose buvo aprašoma gyvenamo meto literatūrinis gyvenimas, jų amžininkų estetinės pažiūros. Šveicarijos rašytojas H. F. Amielis dienoraštyje 1847-1881 m. atvirai ir subtiliai analizavo savo vidinį pasaulį. W. Gombrowicziaus dienoraštyje (1957-1966) atsispindi 20 a. vidurio lenkų menininkų ir inteligentų kultūrinis bei politinis gyvenimas.⁹

Literatūroje dienoraščio forma naudojama nuo sentimentalizmo laikų. Dienoraščių kompozicija paprastai fragmentiška, chronologine tvarka dėstomi ne vienu metu parašyti užrašai. Toks rašymo būdas sumažina pasakojimo distanciją, sukuria iliuziją, kad įvykiai vyksta skaitytojo akyse. Juose atsiskleidžia intymūs herojaus jausmai, refleksijos, charakteris, išgyvenimai. Žymiausi tokio pobūdžio kūriniai: L. Sterne'o "Sentimentali kelionė po Prancūziją ir Italiją" (1768), F. Dostojevskio "Užrašai iš mirusiųjų namų"(1861-1862).¹⁰

Lietuvoje dienoraščiai pradėti leisti 17 a. kaip kelionių užrašai - M.K. Radvilos Našlaitėlio "Kelionė į Jeruzalę" (1601), Žemaičių stalininko T. Bilevičiaus 1677- 1678 m. kelionės po Vakarų Europą, E. Pilgrimovijaus, Stepono Batoro sekretoriaus dienoraščiai. VU prof. V. Kalinsko dienoraštyje, rašytame 1787-1788 m., nušviečiama Vilniaus kultūrinis gyvenimas, universiteto

⁸ Dienoraštis. Iš *Visuotinė Lietuvių Enciklopedija*, Vilnius 2003, p.744-745.ISBN5-42001522-6

⁹ Ten pat.

¹⁰ Ten pat.

profesorių ir miesto visuomenės santykis. I. Šeinius dienoraštyje (1909) detaliai užfiksuoti intymūs išgyvenimai, P. Klimo (1915-1919) vyrauja istorinių įvykių kronika. S. Nėries dienoraštis (1957) daugiausia skirtas vidiniams išgyvenimams, T. Venclova dienoraštyje (1958-1960) fiksavo antisovietines nuotaikas, A. Nykos-Niliūno knygose "Dienoraščio fragmentai 1938-1970" atsiskleidžia meninės individualybės tapsmo istorija.¹¹

1.3.2. Individualizuota asmenybės komunikacija tradiciniuose dienoraščiuose

Modernizmo ir postmodernizmo literatūroje autoriaus asmenybė slepiama, užšifruota, dangstoma senų ir naujų stilistinių manierų kaukėmis. Kuo dažniau tos kaukės keičiasi, kuo labiau efemeriškas autoriaus *aš*, tuo labiau šitokia kūryba atitinka kintančio pasaulio šuolius ir materijos išspinduliavimo dėsnius.

Meno kūrinys - daugialypė skirtingų perspektyvų, besikeičiančių regėjimo taškų, priešingų balsų sandara, kuri nebeieško savo motyvacijos vieninteliame centre - *aš*. Meno kūrinys tarsi atima iš savo kūrėjo jo suverenumą, transformuodamas jo dvasinę energiją į savo uždaras lytis, į savo hermetinę kalbą.¹²

Modernaus meno kūrėjui anksčiau ar vėliau iškyla jo paties identiteto problema - kas gi *aš* esu begalinių transformacijų tėkmėje. Tada modernus autorius imasi rašyti dienoraštį - kelionės į save užrašus. Dienoraštis darosi populiari naratyvo forma, besismelkianti į laikraščius kaip praėjusios dienos beletrizuotas komentaras, išauganti į atskirus didelius toms - asmenybės tapsmo istorija.

Dienoraštis - tai vidinė komunikacija, tokia komunikacijos forma, kai žmonės komunikuoja patys su savimi; jie panaudoja savo neurofiziologinę energiją ir taip kuria, gauna, apdoroja informaciją savo vidinėje sistemoje. Galima teigti jog tai yra žmogaus savistabos veidrodis: čia tu žvelgi pats į save, kalbiesi pats su savimi ir negali meluoti pats sau. Čia tavęs niekas nemato ir tu gali būti toks, koks esi. Čia tu atlieki išpažintį pats sau: koks buvai šiandien, ką padarei ar pagalvojai, kuo esi nepatenkintas. "Nuolatos tikrinti savo sąmonę" - dienoraščio paskirtis. Dienoraštyje kalba tampantis žmogus, ieškantis savęs - nuolat kintančios ir iki galo nepažintos esmės. Asmenybės tapsmas - vidinis dienoraščio siužetas, miglotas, trupantis į gabalėlius, neužbaigtas, kaip ir pats rašantis žmogus. Formuluoti save, apibrėžti savo individualią erdvę reiškinių ir įvykių chaose, "išsaugoti savo paties žmogiškąjį dydį" standartizuotoje visuomenėje - toks yra svarbiausias rašančiojo rūpestis, pasak W. Gombrowicziaus.

¹¹ Dienoraštis. Iš *Visuotinė Lietuvių Enciklopedija*, Vilnius 2003, p.744-745. ISBN5-42001522-6

Dienoraštį žmogus rašo visu savimi - pasitelkdamas ne tik literatūrinį talentą, bet ir savo intelekto išteklius, dvasinę-kultūrinę savastį, psichikos jautrumą ir vidinių prieštaravimų įtampą. Vokiečių rašytojas E. Jungeris dienoraštį palygino su seismografu, registruojančiu sąmonės judesius, sielos drebėjimus.¹³

Ar verta rašyti dienoraštį, jei neturi intensyviai banguojančio vidinio gyvenimo ir esi neįdomus pats sau? Ko brautis į savo vidų, jei ten tuštuma? Ar įmanoma rimtai ir pagarbiai aprašinėti savąjį *aš*, kuris, pasak Paskalio, tau yra "labiausiai nekenčiamas"?

Dienoraščio autorius kalba pats su savimi, bet vidinių monologų sukuryje nuolat iškyla kita figūra - šviesusis ar tamsusis „alter ego“. Užsimezga dialogas tarp kasdieninės menkystos ir pilnavidurės būties troškimų, senstančio kūno negalios ir deginančių meilės sapnų, nepilnavertiškumo kompleksų ir genialumo iliuzijų.¹⁴

Dienoraštyje žmogus tarsi išstrūksta iš išorinių priklausomybės ryšių ir įžengia į savo vidinės egzistencijos teritoriją. Kas čia vyksta - jausmų audros, idėjų grumtis, vilties ir nusivylimo kaita, metafizinis nerimas, beprasmybės slėgis - viskas užfiksuojama dienoraščio puslapiuose. Kai žmogui sunku, jis ima rašyti, ir sąmonės srautas, sukeliantis psichologinį skausmą, sustabdomas. Dienoraštis atveria psichinį-dvasinį vyksmą su visais svyravimais. Dienoraštinis tekstas - kibirkščiujanti akimirklų grandinė. Tai rašymas, nepripažįstantis apriorinės disciplinos. Erdvė, kurioje nėra draudimo ženklų, ir galima judėti visomis kryptimis be jokio tikslo.

Dienoraščio fragmentas iškyla ir užgęsta kaip tam tikro įspūdžio, išgyvenimo, refleksijos iškrova, kurios nėra kada gražinti literatūriniais ornamentais. Prie vieno eilėraščio poetas gali plušėti keletą metų vis tobulindamas savo kūrinį, tačiau dienoraščio puslapis pradedamas ir užbaigiamas čia ir dabar.

Dienoraščio kokybė yra tolygi rašančio žmogaus kokybei. Intelektų jėga, kultūros gylis, psichologinis jautrumas, sugebėjimas išreikšti žodžiu savo išgyvenimus formuoja šio autobiografinio naratyvo turinį ir stilistiką. Dienoraštinių užrašų įvairovė begalinė ir vis dėlto išskirtini yra du tipai:

- 1) išorinių įvykių kronika, aplinkos stebėjimas, amžininko liudijimai apie savo epochą;
- 2) individualios savimonės aktai.¹⁵

Dienoraščiai - istorijos atminties protokolai, išsaugantys pralekiančio laiko alsavimą, gyvenimo būdo koloritą. Kuo daugiau viena ar kita epocha palieka dienoraštinių užrašų, tuo ryškiau ji matoma ir daugiau apie ją žinoma.. Pasiryžęs tapti istorijos metraštininku, dienoraščio autorius skuba

¹² KUBILIUS, V. *Tautinė literatūra globalizacijos amžiuje*. Kaunas, 2003. 156-183 p. ISBN 9955-530-69-3

¹³ Ten pat.

¹⁴ Ten pat.

fiksuoti paskutines naujienas, parlamento debatus, priėmimus valdovo rūmuose, įžymių asmenybių pokalbius. Jis jaučiasi esąs tik liudininkas, neturįs spręsti ir vertinti. Metraštininkas nesiginėja su įvykių logika, nesipriešina valdžios sistemai ir savo aplinkai, jaučiasi pritapęs. Tokio tipo dienoraščiai - įvykių registro, pokalbių įrašo, laikraščio iškarpu, laiškų koliažas - paprastai nesibrauna į meninės literatūros statusą, kuris reikalauja subjekto raiškos. Jie tik išsaugo didelius įvykius ir kasdienybės smulkmenas, garsenybių sentencijas ir politinius anekdotus nuo užmaršties.¹⁶

Kas kita vidinio atsivėrimo dienoraščiai, pagrįsti autoanalize, kuri nuo romantizmo laikų tapo meninės literatūros šaltiniu ir instrumentu. Čia yra atidengiamas mąstymo procesas, kur žmogus bendrauja su kitais žmonėmis. Savo antropocentrine prigimtimi ir pulsuojančia stilistika tokie dienoraščiai atsiduria visiškai arti meninės literatūros tekstų.

Vieni autoriai savo dienoraštinių užrašų bloknotus leidžia skaityti tik praslinkus po jų mirties 20 metų, kiti skuba skelbti dar pačiame savo šlovės zenite. Ar pokalbis su savimi publikos akivaizdoje tebėra autentiškas, o ne cenzūruotas ir suvaidintas meninis reginys? Ar viešumai skirtame dienoraštyje autorius nekuria fiktyvios realybės, kaip ir savo romanuose ir eilėraščiuose? Ar jo dienoraščio *aš* nėra virtęs idealine savo troškimų ir galimybių projekcija?

"Kuo labiau dienoraštis tampa meno kūrinium, tuo mažiau jis lieka dienoraščiu", - sako kai kurie rašytojai.¹⁷

Rašytojų dienoraščiai, maišydami psichologinę autentiką su idealinių vertybių atšvaitais, pasigėrėjimo savimi pozas su kritiškais būties refleksijomis, aplinkos stebėjimą su poetiškumo protrūkiais, atveria kuriančios asmenybės tapsmą - kaip ji sugeria į save įvykių ir reiškinių tumulus, pasaulinės kultūros bangas, kaip laiko pervartose klostosi jos branduolys. Dienoraščiai, buvę tik pagalbiniai rašytojo biografijos ir kūrybos studijomis, tampa savarankiškais meno veikalais, kurie autorių išgarsina labiau nei jo apysakos ar romanai.

¹⁵ KUBILIUS, V. *Tautinė literatūra globalizacijos amžiuje*. Kaunas, 2003. 156-183 p. ISBN 9955-530-69-3

¹⁶ Ten pat.

1.4. Interneto dienoraštis – nauja individualizuotos komunikacijos forma viešojoje erdvėje

1.4.1. Interneto dienoraščio sąvoka ir istorija

Interneto dienoraščiai – yra interneto svetainė, kurioje vienas ar keli autoriai skelbia savo įrašus ir kurie yra pateikiami chronologiškai iš eilės, pirmoje vietoje pateikiant naujausią įrašą.¹⁸

Internetiniai dienoraščiai dar vadinami „blogais“, tokia sąvoka susiformavo iš dviejų anglišku žodžių – „web“ ir „log“, kurių pažodinis vertimas į lietuvių kalbą būtų „internetinis registras“. Bendrąja prasme tokia sąvoka iš dalies atitinka šios technologijos paskirtį, kadangi „blogas“ skirtas talpinti bei publikuoti reguliarius pranešimus, kurie išdėstomi atvirkštine chronologine seka. Tačiau šiandieninis „blogo“ apibrėžimas jau nebetelpa į „registro“ rėmus, kadangi išvystytos turinio valdymo sistemos leidžia į „blogą“ patalpinti ne tik tekstinius pranešimus, bet ir foto ar video medžiagą, įvairius dokumentus bei nuorodas į kitas svetaines. Svarbus elementas „blogo“ sąvokoje – jį rašančiojo nuomonė. Esminis tokios erdvės išskirtinumas pasižymi tuo, jog „bloge“ autorius ar keli autoriai išdėsto naujieną, pranešimą ar žinutę neformalia kalba bei nevengia subjektyvumo. Skaitytojui suteikiama galimybė komentuoti kiekvieną įrašą, taip juos įtraukiant į diskusiją.

„Blogai“ prasidėję nuo asmeninių laikui bėgant išplito iki politinių kompanijų, žiniasklaidos įstaigų. Iš pradžių tai buvo vienas kitas autorius, vėliau – masė autorių. Terminas „blogosfera“ yra naudojamas visai blogų visumai apibendrinti. „Blogai“ yra labai stipriai tarpusavyje susisaistę – jų autoriai, dar vadinami „blogeriais“ skaito kitų autorių „blogus“, palieka komentarus svetimos svetainėse bei pateikia nuorodas į kitus blogus savo tekstuose. Tokiu būdu kuriasi kai kuriais atžvilgiais gana homogenišką kultūrą demonstruojantis darinys, vadinamas „blogosfera“.¹⁹ Interneto dienoraščiai domina žmones, norinčius originalias savo mintis paskelbti visam pasauliui – tai yra tuos, kurie tikisi dėmesio. Kaip ir kiekviename dienoraštyje, čia daugelis išlieja savo liūdesį, ilgesį, išgyvenimus, skundžiasi prastu oru, piktais kaimynais ir kt. Galbūt tai ir nebūna pagrindinė dienoraščio tema, bet daugelyje jų galima rasti vienokių ar kitokių skundų.

¹⁷ KUBILIUS, V. *Tautinė literatūra globalizacijos amžiuje*. Kaunas, 2003. 156-183 p. ISBN 9955-530-69-3

¹⁸ MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*. nr.3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006-12-17]. Prieiga per internetą: <http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.

¹⁹ Ten pat.

Galima teigti, kad „blogai“ įgyvendina miglotą namų puslapių pažadą suteikti internetui individualizuotą turinį. Jei namų puslapiai tapo tik tokio individualizuoto interneto karikatūra pvz.: čia mano nuotrauka, čia nuoroda į tokius pačius mano draugų puslapius, tai blogai iš naujo suteikia vilties – tai kruopščiai atnaujinamos ir prižiūrimos didžiuliu srautu plūstančios asmeninės patirties ataskaitos.²⁰

„Blogų“ forma yra labai įvairi - nuo paprasto nuorodų sąrašo iki straipsnių santraukų su jų vartotojų komentarais bei vertinimais. Senesni įrašai „bloguose“ yra archyvuojami, jiems sukuriama pastovi ilgalaikė nuoroda.

„Weblogų“ pirmtakas ar galbūt protėvis buvo sukurtas 1992 metais. Jį sugalvojo Timas Bernersas-Lee, vadovaujantis pasauliniam Vortinklio konsorciui (WWW Consortium). Mokslininkas jame skelbė naujienas apie interneto plėtrą bei naujus tinklapius. Sunku nustatyti tikslų laiką, kada prasidėjo „blogų“ fenomenas. Įvairūs šaltiniai internete nurodo 1996-1997 metus. Pradžioje tai buvo daugiausiai techno-entuziastų namų puslapiai, kuriuos šie ėmė kruopščiai atnaujinti. „Bloguose“ buvo skelbiamos chronologine tvarka surūšiuotos autoriams svarbių interneto resursų nuorodos kartu su autoriaus anotacijomis. Daugiausiai tai būdavo su autoriaus profesine veikla susijusios nuorodos.²¹

Toliau pateikiami interneto dienoraščių aprašymai įvairiausiuose pasaulio interneto puslapiuose.

“*Weblogai* dažniausiai yra asmeniniai tinklalapiai, kuriuos prižiūri individai, kompiliuojantys chronologiškas nuorodas į juos dominančią medžiagą, kaitaliojamas su informacija, komentarais ir asmeniniais papildymais. Geras weblogas yra dažnai atnaujinamas – bemaž improvizuojant realiu laiku, nurodant įdomius renginius, puslapius, istorijas ir įvykius kitur tinkle. Nauja medžiaga kraunama puslapio viršuje; senesnioji grimzta apačion”. („Weblogs, typically, are personal Web sites operated by individuals who compile chronological lists of links to stuff that interests them, interspersed with information, editorializing and personal asides. A good weblog is updated often, in a kind of real-time improvisation, with pointers to interesting events, pages, stories and happenings elsewhere on the Web. New stuff piles on top of the page; older stuff sinks to the bottom“). 1999-05-28: Salon: [<http://www.salon.com/tech/col/rose/1999/05/28/weblogs/index.html>].

²⁰ MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*.nr.3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006-12-17]. Prieiga per internetą:<http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.

²¹ MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*.nr.3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006-12-18]. Prieiga per internetą:<http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.

"*Weblogas* – tai tinklalapis, pasižymintis nuolat atnaujinamu nuorodų į kitus tinklalapius sąrašu; šios nuorodos gali būti susijusios su kuria nors tema ar koncentruotis ties konkrečia. *Weblogeriai* dažniausiai dalijasi energingais, sarkastiškais komentarais apie nuorodas" („A Weblog is a Web site that maintains a constantly updated list of links to other sites; those links can deal with any subject or focus on a particular one. Webloggers typically offer pithy, sarcastic commentary about the links“). 1999-09-07: Chicago Tribune: [<http://chicagotribune.com/leisure/tempo/printedition/article/FF.html>].

Ankstyvųjų „blogų“ autoriai būdavo interneto technologijose nusimanantys žmonės ir savo „blogų“ svetaines kurdavo patys, tačiau, apie 1999-2000 metus atsirado daug interneto serverių, siūlančių nemokamas „blogų“ skelbimo sistemas techniškai neišprususiems vartotojams, kurių pagalba šie galėjo rašyti savo „blogus“ lengvai ir greitai, tam nereikėjo mokytis nieko naujo. Tai lėmė didėjantį blogų populiarumą.²²

Viename pirmųjų blogų sąrašė – "Jesse's page of only weblogs" 1999 metų pradžioje buvo 23 blogų adresai. 2000 metų gale įkurtas „blogų“ nuorodų portalas portal.eatonweb.com turėjo 1285 jų adresus (2000-09-11), 2001-09-24 šiame portale buvo 2930 nuorodų, 2002-11-26 – 8104 nuorodos, 2003-06-23 – 12162 nuorodos. 2006 m. šiame portale buvo 17746 nuorodos. [<http://www.jjg.net/portal/tpoowl.html>].²³

2002 m. žurnalo „The Economist“ svetainėje buvo paskelbta, kad pasaulyje yra apie 500 tūkst. interneto dienoraščių, ir jų skaičius nuolat auga. Svetainėje www.livejournal.com, kurioje įkurti savo „blogą“ galima tik iš jau esamo vartotojo gavus registracijos kodą arba sumokėjus, rašoma, jog per savaitę savo interneto dienoraščius atnaujina beveik 300 tūkst. vartotojų. www.deadjournal.com, kuriame taip pat reikalingas kodas, skelbė turintis jau beveik 400 tūkst. vartotojų. Nemokamas www.blogger.com tais pačiais metais pranešė apie daugiau nei milijoną „bloggerių“. Be to, yra tokios informacijos nepateikianti irgi nemokama www.xanga.com bei kitos svetainės, asmeniniai tinklapiai, kurių savininkai iš jų susikuria „weblogus“, parsisiuntę nemokamą programinę įrangą iš www.movabletype.org arba kitų svetainių.²⁴

Toks „blogų“ populiarumo padidėjimas turėjo neigiamų rezultatų – buvo sugriauta „blogo“, kaip voratinklio filtro idėja. Kai „blogų“ buvo nedaug, jie buvo tarsi tam tikras filtras, atrenkantis, anotuojantis ir pateikiantis įdomius voratinklio resursus, kurie dažnai būna neprieinami iš didžiųjų interneto portalų. Įvykus „blogų“ sproгимui, patys „blogai“ tapo dar vienu painiavą įnešančiu

²² MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*.nr.3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006-12-18]. Prieiga per internetą: <http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.

²³ Ten pat.

²⁴ Ten pat.

veiksniu, nes paprastas skaitytojas galų gale vėl atrasdavo tik begalinius nuorodų į pačius įvairiausių „blogus“ sąrašus be jokios anotacijos.²⁵

Tačiau toks staigus „blogų“ populiarumo augimas atnešė ir teigiamų rezultatų – įvyko „blogų“ turinio pokytis – autoriai pradėjo skelbti ne tik savo rastų nuorodų anotacijas, bet ir įvairiausių su asmenine patirtimi susijusių medžiagą – matytų filmų, skaitytų knygų ar girdėtos muzikos recenzijas, įsigytų prekių vertinimus, iš didžiosios medijos gautų naujienų komentarus, asmeninius patyrimus, mintis, nuotykius ir pan. Tokiam pokyčiui įtakos turėjo „blogų“ sistema *blogger.com*, pateikusi vartotojams paprastą vartotojo sąsają, nereikalaujančią, kad vartotojas „blogo“ įrašė būtinai rašytų apie konkrečią tinklo nuorodą, o greičiau skatinančią pateikti bet kokią medžiagą.²⁶

Dar vienas svarbus etapas „blogų“ istorijoje – rugsėjo 11 įvykiai Niujorke ir po to sekęs karas Afganistane. Šie įvykiai įtakoją naujo „blogų“ žanro – žurnalistinių „blogų“ – atsiradimą.²⁷ Kadangi „blogų“ autoriai būdavo paprasti žmonės, esantys arti įvykių (kareiviai, žurnalistai, įvairių visuomeninių organizacijų darbuotojai), dažnai pasitaikydavo atveju, kai būtent „bloguose“ atsiradusios ir išvystytos temos vėliau atsidurdavo didžiosios medijos akiratyje. Nuo 2003 m. „blogai“ įgalino pranešimų ir stebėjimų augimą, kurie apipavidalino naujas pasakojamas istorijas. Irako karas buvo pirmasis „karinio blogo“ (blog war) šaltinis, jo autoriai Bagdade įgijo platesnes pareigas, pirmieji išleido knygą apie savo „blogą“.

2004 m. „blogų“ vaidmuo tapo vyraujantis, kaip politinis konsultantas. Naujienų tarnyboms ir kandidatams jie tapo įrankiu plėsti savo veiklą bei formuoti nuomonę.

1.4.1. Individualizuota asmenybės komunikacija interneto dienoraščiuose

Uždara individualizuota komunikacija anksčiau būdinga tik asmeniniams dienoraščiams dabar viešojoje erdvėje tampa vieša, ji suburia naują virtualią interneto dienoraščių bendruomenę, kurioje žmonės komunikuoja ne tik patys su savimi bet ir su kitais jos nariais. Šis naujas komunikacijos kanalas taip sparčiai populiarėja ir tampa masiniu reiškinių internete nes atitinka informacinės visuomenės poreikius? Taigi kodėl žmonės juos rašo? Atsakant į šį klausimą galima būtų išskirti keletą „blogų“ rašymo motyvų:

²⁵ MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*.nr.3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006-12-17]. Prieiga per internetą:<http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.

²⁶ Ten pat.

- **Ego patenkinimas.** Kai kurie žmonės jaučiasi gerai, kai išreiškia save, kalbą pasauliui.
- **Priešinimasis nuasmeninimui.** Šiuolaikinėje visuomenėje žmonės dažnai pasijunta vienais iš daugelio, „blogas“ leidžia jiems įrodyti, kad jie yra savotiški, skiriasi nuo kitų.
- **Poreikis dalintis.** Kai kurie žmonės jaučia poreikį dalintis mintimis ar žiniomis su aplinkui esančiais, toks buvo ir pirmųjų kūrusių internetą žmonių postūmis – toks požiūris yra pasiskolintas iš mokslinės bendruomenės, kur pasiekimai yra skelbiami ir aptariami viešai, ir leidžiama tais pasiekimais naudotis rašant kitus mokslinius darbus.
- **Poreikis rašyti.** Dalis „blogų“ rašytojų pateikia savo apsakymus, eilėraščius ir kitus panašius kūrinius.
- Vienas iš „blogų“ panaudojimo būdų yra **vieša užrašų knygutė**, kurios įrašais autorius dalinasi su kitais.²⁸
- **Politiniai motyvai.** Kuomet politinės partijos ar pavieniai politikai dalinasi savo mintimis, nuomonėmis apie vieną ar kitą politinį socialinį reiškinį, tačiau siekdami dažniausiai vieno tikslo – paveikti rinkėjus į savo pusę.²⁹

Atsižvelgiant į dienoraščių rašymo motyvus galima išskirti tokias juos rašančias žmonių grupes:

- Technologijų žinovai;
- Reflektuojantys neigiamas emocijas (išreiškiant jas kartu jų atsikratoma);
- Atskirų sričių ekspertai, kuriems dienoraštis internete yra tarsi jų saviraiškos priemonė;
- Politikai;
- Žurnalistai;
- Kasdienybės aprašinėtojai.

Pasaulyje interneto dienoraščių rašymas pasidarė toks svarbus, kad dauguma jų pildo net ne todėl, kad turėtų ką pasakyti, o todėl, kad turėti "blogą" yra tiesiog puiku", - pasakoja savo dienoraštį turintis interneto senbuvis Juozas Šalna.³⁰

„Gobbitas“ - vienas tų "bloggerių" (internetu dienoraščių turėtojų), kuriems reikia, kad jų tinklapį skaitytų ir komentuotų. "Nematau prasmės kurti interneto dienoraštį, kurį skaitytų penki draugai. Jei lankosi vien draugai, išsina gyvo bendravimo pakaitalas, o aš visada - už gyvą bendravimą", - tikina jis. Tačiau tokiu atveju mažėja ir nuoširdumas - tikram dienoraščiui, kurio skaitytojų ratas visiškai

²⁷ MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*.nr.3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006-12-17]. Prieiga per internetą: <http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.

²⁸ Ten pat

²⁹ Ten pat.

³⁰ Ten pat.

apibrėžtas (arba jo nėra), gali papasakoti daugiau vidinių išgyvenimų, o žinodamas, kad tavo dienoraštį skaitys visi norintieji, tampa atsargesnis.³¹

Todėl kai kurie interneto dienoraščių turėtojai jų adresą pasako tik vienam kitam artimam draugui, kartais tokio uždaro "bloggerio" adreso nežino net kūrėjo mergina. Uždariesiems gana paprasta išsaugoti anonimiškumą - susikurtą dienoraštį, pavyzdžiui, www.blogger.com, labai sunku surasti, nes šiame tinklapyje nėra paieškos sistemos. O ieškant "Google" vardu srityje "blogspot.com" (tokia galūnė suteikiama visiems "bloggeryje" nemokamai susikurtiems dienoraščiams), galima labai greitai pasiklysti - populiariausi lietuviški žodžiai, pavyzdžiui, "ir", naudojami ir kitose kalbose, o lietuviškų simbolių "č", "š", "ė" ir kitų daugelis "bloggerių" nenaudoja.³²

„Gobbitas“ sako nesuprantas, kam reikalingas toks uždaras "weblogas" - juk tada, anot jo, galima tiesiog rašyti į sąsiuvinį ir laikyti jį užrakintą devyniom spynom. O štai internautas Vytas teigia savo slaptąjį dienoraštį susikūręs tam, kad galėtų pranešti, kaip jaučiasi, artimiausiems draugams – juolab, kad dauguma jų gyvena skirtinguose miestuose. "Turėjau asmeninį puslapį, bet kai jame pradėjo lankytis nepageidaujami žmonės, susikūriau "weblogą", - sako jis. Kai kurie, įpratę spausdinti kompiuteriu, o ne rašyti ranka, interneto dienoraštyje išlieja savo jausmus ir lieka anonimiški - kaip nežinomas puslapio <http://lietus.blogspot.com> autorius.³³

Pasauliniame tinkle "blogai" primena šurmuliuojančią žmonių minią, kurioje kiekvienas turi ką pasakyti: vieni kalba apie save, kiti, susirinkę grupelėse komentuoja vieni kitų išsakytas mintis, dalis jų su virtualiais draugais dalijasi profesine patirtimi. Nors šioje minioje sunku ką nors suprasti, "kartais labai įdomu priėti prie vieno ar kito joje besireiškiančio ir paklaustyti, ką jis kalba". Kai kuriuose tinklapiuose, kuriuose yra daug interneto dienoraščių, kuriasi ir juos turinčiųjų bendruomenės, pavyzdžiui, "Livejournal". Pasak jame savo dienoraštį įkūrusio autoriaus, tai nėra grupė atskirų žmonių, kurie rašo vien sau - tai bendruomenė, kad ir "Livejournal" įsikūrusių lietuvių "Lietuva" (www.livejournal.com/users/lietuva). "Weblogų" kultūra panaši į internetinių pokalbių kultūrą - tai, kas verčia grįžti ir grįžti, bendrauti, tik viskas kiek konkrečiau, pokalbiai dažniausiai vyksta apie tai, apie ką dienoraščio savininkas parašo", - sako jis.³⁴

³¹ MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*.nr.3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006-12-17]. Prieiga per internetą: <http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.

³² Ten pat.

³³ Ten pat.

³⁴ ZEMDLIAUSKAITĖ, Anastazija. Interneto dienoraščiai: lavina pajudėjo? [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 m. gruodžio 17 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.neo.lt/nkm/index.phtml?lst=articles&ptid=2&tpid=23&arid=453>>.

Bendruomenės kuriasi ne tik dėl to, kad keletas panašių žmonių dienoraščius talpina vieno ar kito tinklapio teikiamoje vietoje. Yra daug dienoraščių, skirtų konkrečiai temai, juos rašantieji dirba panašų darbą ar turi draugų su panašiais pomėgiais, o nuorodas į jų dienoraščius įdeda savo "bloguose". Taip kuriasi programuotojų, menininkų, žurnalistų, pacifistų ir kitokios bendruomenės. Kai kurie teminius "blogus" turintys žmonės netgi mano, jog įdomiau skaityti tokius, sąlygiškai pavadinkime juos profesiniais, dienoraščius. Pavyzdžiui, „DzHiBaS“, savo dienoraštyje (<http://dzhibas.esu.as>) daugiausiai dėmesio skiriantis programavimui, sako labiau mėgstas skaityti teminius "weblogus". "Taip lengviau atsirinkti, kas tau įdomu, o kas - ne. Kartais beprasmiška skaityti apie tai, kaip kas nors ėjo gatve ir pamatė ką nors neįprasto", - sako jis. „DzHiBaS“ dažniausiai lankosi apie programavimą rašančių žmonių dienoraščiuose.³⁵

Kai kurie tinklapiai ("Blogger.com", "Livejournal.com" ir kt.) turi savo pagal temas suskirstytas bendruomenes, kurias rasti gana paprasta. O kitas, kurias sudaro įvairiausiose interneto vietose išsibarstę dienoraščiai, lengviausia atsekti pagriebus siūlo galą, t. y. radus vieną tos temos dienoraštį. Jame paprastai aptiksite keletą nuorodų į kitus, šiuose - dar keletą nuorodų, po kurio laiko paaiškės, kurio dienoraščio nuorodas pateikinėja dauguma tos bendruomenės narių, ir būsite priėjęs, galima sakyti, bendruomenės centrą.³⁶

Palyginti su kitomis šalimis, Lietuvoje "bloggerių" dar mažoka. Vieni sako, kad taip yra todėl, kad dauguma mūsų internautų įpratę bendrauti per „IRC“ - interneto pokalbių kanalus. Kiti - todėl, kad interneto dienoraštis labai asmenišką, reikia turėti ir ką pasakyti, todėl kai kurių, pavyzdžiui, jaunesnių vartotojų gali ir nesudominti. Treti porina, kad reikėtų sukurti lietuvišką interneto dienoraščių talpinimo paslaugą, kurioje būtų taip pat paprasta susikurti savąjį ir kartu dalyvauti vien lietuviškoje bendruomenėje.³⁷

Išvada vis dėlto viena - kol kas "blogų" kultūra Lietuvoje tik prasidėjo. Kaip ir visi internetiniai dalykai - nuo žmonių, dirbančių su WWW ir praleidžiančių ten didžiąją dalį laiko. Pirmoji sniego gniūžtė numesta - ji, po truputį riedėdama, greičiausiai virst lavina. Juk pasaulį virtualūs dienoraščiai užkariavo savo paprastumu - nemokamą dienoraštį susikurti užtrunka kelias minutes, jaudumu - kiekvienam leidžia būti kiek nori asmeniškam ir turėti visiškai savą "kampą", pasikviesti į jį draugų ir bendrauti. Interneto dienoraštyje jautiesi labiau namuose nei savo asmeniniame puslapyje.³⁸

³⁵ ZEMDLIAUSKAITĖ, Anastazija. Interneto dienoraščiai: lavina pajudėjo? [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 m. gruodžio 17 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.neo.lt/nkm/index.phtml?lst=articles&ptid=2&tpid=23&arid=453>>.

³⁶ Ten pat.

³⁷ Ten pat.

³⁸ Ten pat.

1.4.3. Interneto dienoraščio struktūra ir funkcijos

Struktūriniai – techniniai dienoraščio elementai:

Irašas

Kiekvienas įrašas yra talpinamas atskirame puslapyje, pirmajame „blogo“ puslapyje yra pateikiamas naujausių įrašų sąrašas bei nuorodos į senesniųjų įrašų archyvą. Įrašai gali būti skirstomi į autorių apibrėžtas kategorijas, gali būti pateikiami tokių atskirų kategorijų archyvai.³⁹

Dienoraščio *tipinį įrašą* (straipsnį) sudaro:

- Pavadinimas – įrašo (straipsnio) pavadinimas (antraštė).
- Pagrindinė dalis – straipsnio turinys, pagrindinė jo dalis.
- Pastovus interneto adresas (URL) – viso straipsnio adresas, naudojamas kaip identifikatorius saitams (nuorodoms) į dienoraščio straipsnį kurti.
- Publikavimo data – data ir laikas, kada straipsnis buvo publikuotas dienoraštyje.

Dienoraščio įrašas (straipsnis) taip pat gali turėti (tai priklauso nuo naudojamos dienoraščių sistemos):

- Komentarai – skaitytojų (arba autoriaus) komentarai įrašui.
- Kategorijos arba gairės – pavadinimas temos, kuriai priskiriamas dienoraščio įrašas. Priskiriama tam, kad vėliau būtų galima rūšiuoti įrašus.
- Nuorodos į kitas svetaines, naudojamas straipsnyje.

Taigi, yra suteikiamos galimybės pakankamai lanksčiai pateikti norimą informaciją, savarankiškai plečiant teminę struktūrą, įtraukiant garsinę ir vaizdinę medžiagą bei kas yra labai svarbu, pateikiant nuorodas į kitus tinklo resursus.⁴⁰

Komentaras

Autoriai gali leisti skaitytojams rašyti komentarus prie įrašų. Komentarai yra pateikiami kartu su „blogo“ įrašu. Autoriai gali trinti komentarų įrašus.⁴¹

³⁹ MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*.nr.3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006-12-17]. Prieiga per internetą:<http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.

⁴⁰ Ten pat.

⁴¹ Ten pat.

Skaitytojams yra suteikiama atgalinio ryšio galimybė, tai skatina abipusę komunikaciją, kas įprastinėje oficialiojoje medijoje yra neįmanoma – spauda, radijas ir televizija nesuteikia tokių galimybių, skatina pasyvų informacijos vartojimą, o atgalinį ryšį suveda iki pramoginės, komercinės, statistinės, tačiau jokių būdu ne kritinės funkcijos. „Blogų“ komentarai savo ruožtu leidžia užmegzti ryšį tiesiogiai su medžiagos autoriumi.⁴²

Pranešimas apie turinio skelbimą

Autoriai gali sudaryti skaitytojų sąrašą, kuriems yra pranešama apie naują „blogo“ įrašą. Skaitytojai gali prisijungti arba atsijungti nuo tokio sąrašo savarankiškai. Taip formuojasi autoriaus skaitytojų ratas, kuris praktiškai informuojamas apie naujos informacijos pateikimą.⁴³

Atgalinis susekamumas

„Blogo“ įrašo autorius gali siųsti atgalinio susekimo (*trackback ping*) signalus kitoms „blogo“ sistemoms. Tai yra automatinis veiksmas, kai „blogo“ svetainės turinio valdymo sistema suranda įrašo tekste nuorodas į kitus interneto puslapius ir nusiunčia tų puslapių turinio valdymo sistemoms pranešimus.⁴⁴

Tokiu būdu yra sukuriamas dar vienas atgalinio ryšio mechanizmas – „blogo“ įrašo puslapyje yra pateikiami ne tik skaitytojų komentarai, bet ir nuorodos į kitus interneto puslapius, rašančius apie šį įrašą. Šitaip prasnę įgyja „blogosferos“ fenomenas – vienas „blogo“ įrašas tampa komentaru vienam ar keliems kitų autorių „blogo“ įrašams ir dialogas persikelia iš vieno konkretaus „blogo“ internetinio adreso į virš adresinę erdvę – „blogosferą“.⁴⁵

RSS agregavimas

„Blogų“ įrašai dažnai yra eksportuojami RSS (*Remote Site Syndication*) formatu. Tai reiškia, kad „blogo“ turinio valdymo sistema pastoviai gali pateikti srautą naujausių duomenų tam tikru kompiuteriniu formatu, kurį gali perskaityti ir panaudoti kitos kompiuterinės sistemos. Tokiu būdu bet kas gali sudaryti nuosavą „blogų“ įrašų kompiliaciją. Ši sistema yra naudojama dvejopai:

⁴² MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*.nr.3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006-12-17]. Prieiga per internetą: <http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.

⁴³ Ten pat.

⁴⁴ Ten pat.

⁴⁵ Ten pat.

1. Atsirado speciali programinė įranga, gebanti sekti iš karto kelis tokius RSS srautus ir informuoti skaitytoją apie naujus įrašus, tokiu būdu skaitytojui, skaitančiam daug skirtingų „blogų“ yra nebūtina aplankyti visas „blogų“ svetaines, duomenys jam yra surenkami ir pateikiami vienoje vietoje.⁴⁶
2. Trečiosios šalys gali kurti „blogų“ agregavimo svetaines, kuriose chronologiškai pateikiami iš karto kelių blogų įrašai, tokiu būdu kuriami „blogų“ koncentratoriai.⁴⁷

Internetu randama įvairių dienoraščių, publikuojamų asmeninėse ir įvairių organizacijų svetainėse, naujienų, bendruomenių portaluose, virtualiosiose mokymosi aplinkose ir kt. Kai kurios svetainės turi interaktyvių dienoraščių: lankytojams leidžiama rašyti savo komentarus – pildyti dienoraštį.

Internetiniai dienoraščiai gali būti tvarkomi rankiniu būdu, tačiau pastaraisiais metais atsirado nemažai specializuotų priemonių, padedančių automatizuoti tokių dienoraščių kūrimą ir tvarkymą. Pasitelkus tokias programines priemones, sukuriama interneto svetainė arba atskira sritis esamoje svetainėje, kurioje galima:

- Rašyti (naudojant grynojo arba raiškiojo teksto rengyklę, paprastai su galimybe įterpti paveikslus, garso ar vaizdo įrašus ir kt. įvairialypės terpės elementus).
- Skelbti medžiagą visiems tinklo naudotojams arba tik tam tikrai grupei naudotojų (bendruomenei).
- Komentuoti savo ar kitų dienoraščių įrašus.
- Ieškoti dienoraščiuose.
- Peržiūrėti dienoraščių archyvą.

Galimybė komentuoti įrašus ir įtraukti į straipsnius nuorodas į kitus (kitų asmenų) dienoraščius teikia puikių bendradarbiavimo galimybių. O žiniatinklinė sukurto dienoraščio sąsaja leidžia pasiekti dienoraštį iš bet kur prisijungus prie interneto.

Dienoraščių programinė įranga diegiama į serverį, o prie jo prisijungę naudotojai kuria savo dienoraščius. Yra nemažai nemokamų dienoraščių paslaugų serverių, kuriuose gali registruotis naudotojai iš viso pasaulio (apie tai plačiau tolesniame skyriuje).

Aukščiau išvardytos funkcijos yra pagrindinės. Įvairios dienoraščių programinės priemonės skiriasi savo sudėtingumu ir turimomis funkcijomis. Pavyzdžiui, dienoraščiai dažnai integruojami ir su kitomis priemonėmis, tokiomis kaip tikralaikiai pokalbiai, forumai, kalendoriai, vikis (wiki) ir kt.

⁴⁶ MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*.nr.3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006-12-17]. Prieiga per internetą: <http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.

⁴⁷ Ten pat.

1.4.4. Internetinių dienoraščių kūrimo sistemų apžvalga

„Blogai“ pagal kūrimą ir saugojimą yra skirstomi į keletą kategorijų. Pirmasis – tai naudojantis tam skirtomis interneto svetainėmis. Pvz.: www.blogas.lt, www.blogger.com, www.livejournal.com ar kitomis. Šiose svetainėse tereikia užsiregistruoti, sugalvoti „blogo“ pavadinimą bei pasirinkti šabloną. Šiuo atveju „blogo“ kūrimo paslaugas teikia interneto svetainė, kurioje yra kūrimas. Tai labai greitas ir paprastas „blogo“ kūrimo būdas.

Kitas būdas yra pasinaudoti nemokama „blogų“ kūrimo programine įranga, tačiau mokėti už naudojimo paslaugas. Šis būdas suteikia daugiau galimybių nei ankstesnis, kadangi programinė įranga suteikia daugiau pasirinkimo galimybių. Panašus yra trečiasis būdas, kai mokama už programinę įrangą, į kurios kainą įeina ir serverio paslaugos. Šis atveju reikia mokėti didesnius pinigus nei prieš tai buvusių, tačiau galimybės yra panašios.

Paskutinis būdas, skirtas labiau komercinėms organizacijoms, kai mokama už pasirinktą programinės įrangos paketą. Tiek vieną, tiek kitą galima pasirinkti pagal poreikius ir galimybes.

Šiuo metu daugelis kompanijų, gaminančių „weblogo“ sistemas teikia net kelias iš šių išvardintų būdų. Taigi galima rinktis priimtinausią variantą.

Pagrindinės „weblogo“ sistemos yra šios: b2Evolution, bBlog, Blogger, Blojsom, Bloxom, Geeklog, Greymatter, MovableType, WordPress, Expression Engine, Blogware, TypePad. Viena naujausių blogų kūrimo sistemų tik 2006 pradžioje pasirodžiusi PHP Blog Manager.⁴⁸

Savaime aišku, kad pagrindinė „weblogo“ sistemos paskirtis yra talpinti vartotojų rašomas žinutes. Tačiau yra ir kitų reikalingų funkcijų, kurias vienos sistemos turi, o kitos ne. Pvz. žinučių komentavimas, „blogų“ kategorijos, paieška, įrašų skaičius, kalbos palaikymas, nepageidautinų vartotojų blokavimas ir kitos. Toliau pabandyčiau trumpai apžvelgti kiekvieną sistemą atskirai ir paminėti pagrindinius plusus ir minusus.

WordPress – solidi ir labai galinga „weblogo“ kūrimo sistema. Šiuo metu laikoma pačia populiariausia.⁴⁹

⁴⁸ *Blog basics*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007-02-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.blogbasics.com/>>.

⁴⁹ *Blog software comparison*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007-03-05]. Prieiga per internetą: <http://www.ojr.org/ojr/images/blog_software_comparison.cfm>.

Programą atsisiųsti ir naudoti galima laisvai, ji yra nemokama. Vartotojų paliktas žinutes galima komentuoti, naudoti kategorijas, subkategorijas, galima rūšiuoti pranešimus, taip pat ir redaguoti. Yra galimybė naudoti šablonus, juos redaguoti.

Movable Type – taip pat galingas „weblogo“ kūrimo įrankis, tačiau norint ją naudoti reikia įsigyti licenziją. Movable Type yra sudėtingesnė sistema tiek įdiegti, tiek naudoti už WordPress. Pagrindinės sistemos funkcijos, tokios kaip pranešimų skaičius priklauso nuo įsigyjamos licenzijos.⁵⁰

Sistema turi visas pagrindines funkcija, kaip vartotojų prisijungimą, komentarus, kategorijas, šablonus.

Expression Engine – dar viena „weblogo“ sistema, kuri yra sudėtinga. Tai taip pat yra mokama sistema, tačiau 30 dienų galima išbandyti nemokama sistemos versiją, tačiau sistema bus įdiegta gamyklos serveryje. Nemokamai galima parsisiųsti tik sistemos branduolį, tačiau jis yra labai ribotų galimybių, be daugelio funkcijų.⁵¹

Funkcijų sąrašas nenusileidžia prieš tai apžvelgtoms sistemoms. Turi naujienų rinkimo iš kitų puslapių savybę, naudojimąsi mobiliuoju telefonu galimybes bei labai didelę šablonų pasirinkimo galimybę.

Šiek tiek paprastesnė tos pačios kompanijos kaip ir Expression Engine sukurta „weblogo“ sistema yra **TypePad**. Šis įrankis yra taip pat mokamas. Ši sistema skiriasi nuo kitų, visi „blogo“ įrašai ir komentarai saugomi serveryje, taigi vartotojui nereikia rūpintis Mysql ar web serverio įdiegimu. Šias paslaugas teikia programos gamintojas. Galimybės yra panašios kaip ir Expression Engine, tačiau Basic versiją naudojantys vartotojai turi žymiai mažiau pasirinkimų.⁵²

Blogger – dar vienas žinomas blogų kūrimo įrankis, kurio savininkai yra visiems žinomos sistemos Google autoriai. Ši sistema yra labai paprasta, kadangi viskas saugoma blogger.com serveryje, tereikia prisiregistruoti ir kurti savo „weblogą“ sekant nurodymais. Toks būdas labiau yra patartinas „blogų“ kūrimo pradžiamoksliams, nes nėra sudėtingas, bei paprastą blogą galima susikurti per labai trumpą laiką. Galimybėmis ši sistema šiek tiek nusileidžia prieš tai paminėtosioms. Nėra paieškos, foto galerijos. Tačiau turi didelį šablonų pasirinkimą, ir turi sąsają su Audioblogger įrankiu. Šio įrankio pagalba galima telefonu įrašytą garso įrašą persiusti į savo „blogą“. Tai unikali galimybė, kurios neturi jokia kita sistema.

⁵⁰ *Blog software comparison*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007-03-05]. Prieiga per internetą:<
http://www.ojr.org/ojr/images/blog_software_comparison.cfm>.

⁵¹ Ten pat.

⁵² Ten pat.

Šios apžvelgtos sistemos yra plačiausiai naudojamos „blogams“ kurti. Tačiau yra ir kitų, mažiau žinomų sistemų, kurios taip pat turi naudingų funkcijų.

2. INTERNETO DIENORAŠČIŲ VIETA ŠIUOLAIKINĖJE ŽINIASKLAIDOJE

2.1. Interneto dienoraščiai – tradicinės žiniasklaidos konkurentas

XV a. viduryje Johano Gutenbergo sukurtas spaudos presas buvo spaudos klestėjimo pradžia ir kibirkštis informacijos revoliucijai. Sakoma, be šio išradimo nebūtų nei protestantų reformacijos, nei vakarietiškos demokratijos. Taigi tik tie išrinktieji, kurie įstengė įsigyti spausdinimo presus, turėjo teisę skleisti savo spausdintą tiesą ir versti medžius popieriumi. Jie sprendė, kokią informaciją gaus žmonių masės. Dėl to tai ir vadinama masine žiniasklaida. Toks masinės žiniasklaidos pasaulis tebėra gyvas iki šiol. Bet interneto dienoraščiai viską verčia aukštyn kojom. Nemokamai užsiregistravę naujienų portale blogas.lt ar kituose interneto dienoraščių portaluose dabar kiekvienas, turintis kompiuterį ir interneto ryšį, gali tapti žiniasklaidos leidėju per dešimt minučių (tiek laiko prireiks užsiregistruoti). Dabar vietoj nuomonės, reiškiamos per redakciją, dienoraštininkas gali kurti savo redakciją, savo žiniasklaidą. Ir tik nuo dienoraštininko sumanumo priklauso, kokią auditoriją internete pasieks jo turinys.⁵³

Netgi prezidentų rinkimuose, vykstant karui ar šaliai sprendžiant dėl Europos konstitucijos vienu svarbiausių politinių kautynių lauku tampa internetas. Minios žmonių sėdi prie kompiuterių reikšdami savo požiūrius interneto dienoraščiuose, kuriuose lankosi vis daugiau skaitytojų. Kai kurie žiniasklaidos analitikai sako, kad interneto dienoraščiai iš esmės keičia žurnalistikos standartus ir gali turėti įtakos politinei komunikacijai bei demokratijos raidai. Dauguma Lietuvos „bloggerių“ ir jų skaitytojų - jaunimas, tačiau dienoraščius internete jau pradeda rašyti ir politikai. Tradicinė Lietuvos žiniasklaida sulaukia kritikos dėl savo kokybės. Ar gali tapti dienoraščiai internete įtakinga visuomenine žiniasklaida, nekontroliuojama verslo ir politikų? Šiuos klausimus bus bandyta paanalizuoti šiame skyriuje.

Rugsėį portalas DELFI įsteigė pirmąjį Lietuvoje redakcinį „blogą“ blog.delfi.lt, Vilniaus meras Artūras Zuokas birželį pradėjo rašyti dienoraštį internete zuokas.lt. Nuo 2003 m. pabaigos interneto dienoraštį loreta.skopos.lt rašo Kauno miesto savivaldybės tarybos narė Loreta Kudarienė.

⁵³ BORGMAN, Cristine L. *Nuo Gutenbergo iki globalios informacijos infrastruktūros: informacijos prieiga tinklu apraizgytame pasaulyje*. Kaunas: Poligrafija ir informatika, 2003. 327, [1] p. ISBN 9986-850-49-5.

Interneto dienoraščiu galima būtų vadinti ir „Omni“ skyrelį „Saulėgražos“, kuriame įvairūs autoriai reguliariai publikuoja asmeninius pamąstymus, pastabas politikos, kultūros ar šiaip gyvenimo temomis. Kurį laiką gyvavo „subjektyviosios kritikos kampelis“ pravalas.com, kuriame internautai publikuodavo įvairius politikos, žiniasklaidos, reklamos, interneto sričių „pravalus“ – politikų, žurnalistų ir kitų žmonių klaidas, kvailystes, žioplystes, nesąmones, jie buvo komentuojami ir vertinami pagal „baisumo“ laipsnį.

„Blogų“ reikšmė – tai puiki erdvė kiekvieno piliečio saviraiškos laisvės realizavimui. Net Vladimiras Putinas neturi pakankamai galių suvaldyti 100 mln. Rusijos Federacijos piliečių mintims, reiškiamoms livejournal.com

Vyrauja informacijos įvairovė – žmonės rašo apie tai, kas jiems įdomu ir svarbu, o ne apie tai, kas svarbu žinių tarnybos vadovui. Tai didžiulis žingsnis į priekį. Riba tarp žurnalistikos ir ne-žurnalistikos nyksta. Jeigu anksčiau turėjome „žurnalistą“ ir „eilinį pilietį“, tai dabar turime „pusiau žurnalistą“, „iš dalies žurnalistą“ ir pan. Lietuvoje būtent jaunimas yra aktyviausia grupė, kurianti interneto dienoraščius ir išnaudojanti privalumus, kuriuos jie teikia kaip naują žiniasklaidos formą - jų kūrimas praktiškai nekainuoja, jie leidžia užsiimti tiek mėgėjiška, tiek profesionalia žurnalistika nevaržomam leidėjo ir nefiltruojamam redaktorius, ir pagaliau - jie yra erdvė toms temoms, kurias žiniasklaida dėl įvairių priežasčių nutyli.

Lietuvoje įtakingų interneto dienoraščių kol kas dar nėra. Kaip vieną pirmųjų žingsnių galima paminėti A. Zuoko dienoraštį, kurį kartais jau cituoja Lietuvos žiniasklaida. Ilgainiui garsių interneto dienoraščių turėtų daugėti ir jie taps tokiu pačiu informacijos šaltiniu, kaip ir kitos žiniasklaidos priemonės.

Kokia naujienų ir politinių blogų kaip alternatyvios žiniasklaidos perspektyva Lietuvoje?

Bet kuris iš mūsų gali tapti viešosios informacijos skleidėju, tapti žurnalistu, komentatoriumi. Jei pradėsime kokių nors žodžių ieškoti internete, paieškos sistema pateiks tiek ir žiniasklaidos leidinius, tiek ir "bloggerių" svetaines.

Pasak užsienio apžvalgininkų ir žiniasklaidos analitikų „bloggeriai“ verčia keistis ir kitą žiniasklaidą, tarkime, dienraščius - jie dažnai tikrina informaciją, kuri yra pateikiama tradicinėje žiniasklaidoje, ją kritikuoja, nurodo savo šaltinius. Yra atvejų, kai dėl „bloggerių“ pastabų savo informaciją buvo priversti taisyti tokie dienraščiai kaip „The New York Times“.⁵⁴

⁵⁴ *Žiniasklaida masėms ir masių žiniasklaida*. interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 05].Prieiga per internetą: <http://www.blogas.lt/espaua/>.

Manau, kad „blogai“ yra išraiška informacijos laisvės ir ribų, kurias jie išplečia, taip pat saviraiškos laisvės.

Yra svarbus dalykas, galintis paveikti lietuvišką žiniasklaidą - tai yra, priversti ją būti sąžiningesne, tikslesne, objektyvesne, nes bet koks šališkumas, faktų iškraipymas, tendencingumas gali būti iš karto pastebėtas interneto skaitytojų, vartotojų, jis iš karto gali būti paviešintas ir sukritikuotas.

„Blogai“ niekadęs nenukonkuruos dienraščiu, bet jie gali priversti dienraščius pasitempti.

Amerikos spaudoje 2005 metais buvo užvirusios diskusijos apie interneto dienoraščio vaidmenį ir įtaką. Vieni teigė, jog jų išgalėjimas nereiškia, kad įprastinės žiniasklaidos priemonės išmirs ar kad jų era baigėsi. Tiesiog jos nebegali apsimesti esančios paskutinėmis tiesos instancijomis. Kiti komentatoriai teigė, jog dienoraščiai yra dalis interneto skatinamos revoliucijos, kuri smarkiai veikia žurnalistiką: žiniasklaidos įrankiai staiga atsidūrė visuomenės rankose. Tad galima teigti jog keičiasi galios balansas – žurnalistai ir žiniasklaida praranda savo monopolį.⁵⁵

Mano nuomone, senoji žurnalistika buvo paremta idėja, kad informacijos srautą kontroliuos žurnalistai. Piliečių žiniasklaidos nebuvo, nes nebuvo technologijų, kurios leistų jai atsirasti. Taigi, informacijos valdytojai kontroliavo pinigus ir galėjo išsirinkti geriausius rašytojus iš visos visuomenės ir sumokėti jiems padorią sumą už rašymą. Manau, kad tie laikai baigiasi.

2.2. Interneto dienoraščiai kaip rinkodaros ir verslo priemonė

Naujienu tinklalapio „Delfi“ vyriausiosios redaktorės pavaduotojo Gyčio Oganausko, kuriojančio „Delfi“ „blogą“ teigimu, mūsų šalyje interneto dienoraščiai į verslo įmonių ar kitą sričių atstovų akiratį nepatenka dėl kelių priežasčių - trūksta noro skirti laiko tokiam užsiėmimui; ne visi tiki, kad tai veiksminga, todėl į naują komunikacijos kanalą žiūri įtariai. „Be to, daugeliui žmonių Lietuvoje apskritai neaišku, kas yra „blogas“, kokia tai bendravimo priemonė, jie nežino, kad kiekvienas gali rašyti savo interneto dienoraštį, pats būti jo redaktoriumi, žurnalistu, reporteriu, fotografu“, - nurodo Oganauskas.⁵⁶

⁵⁵ *Interneto dienoraščiai verčia televizijų milžinus*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 05]. Prieiga per internetą: <http://lzs.lt/about.php?id=162&type>.

⁵⁶ *Žiniasklaida masėms ir masių žiniasklaida*. interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 05]. Prieiga per internetą: <http://www.blogas.lt/espauda/>.

„Žmonių, kurie gali rašyti „blogus“, Lietuvoje tikrai yra, tereikia jų pačių noro ir ryžto, reikia, kad juos kas nors paskatintų. Manau, tikrai yra iškalbingų, puikiai mintis dėstančių ir turinčių ką pasakyti įmonių vadovų, kurie galėtų kurti savo įmonės įvaizdį rašydami interneto dienoraštį ir taip papasakoti apie organizacijos kultūrą, pademonstruoti savo humoro jausmą, parodyti, kad domisi ne tik tuo, kas vyksta Lietuvoje, bet ir užsienyje", - įsitikinęs „Delfi" atstovas.⁵⁷

Prie interneto dienoraščių populiarinimo galėtų prisidėti ir konsultacijų bendrovės ar ryšių su visuomene specialistai, siūlydami tokią bendravimo priemonę savo klientams. Tuo labiau kad manoma, jog per ateinančius dešimt metų įmonių vadovų „blogai“ pakeis nuobodžius pranešimus spaudai. Žinoma, kad tokie interneto dienoraščiai sulauktų sėkmės, kaip ir tinklalapiai, jie turi būti įdomūs.

Kad interneto dienoraščiai gali būti, o ir yra naudingi verslui, liudija daug pavyzdžių. Tarkime, Jungtinių Valstijų automobilių gamintojos „General Motors" vadovai įmonės interneto dienoraštyje „GM's FastLane" (fastlane.gmblogs.com) pristato ir diskutuoja apie dabartinius ir esamus įmonės gaminius bei paslaugas. „Bloge“ būna ir kitų bendrovės darbuotojų įrašų, kuriuose aptariamas svarbių produktų tobulinimas, dizainas. Nagrinėjamos ir tiesiogiai su bendrovės veikla nesusijusios, tačiau „General Motors" bendruomenei aktualios ir svarbios temos.

Interneto dienoraštį pasitelkus kaip rinkodaros priemonę pirmiausia jis gali būti naudojamas kaip labai pigi vieta įmonės reklamai. Pavyzdžiui, interneto dienoraštį turi ir prekybos drabužiais grupė „Baltika Group" priklausantis „Monton" prekės ženklas. Planuojama, kad kitąmet veiks ir Latvijos, Lenkijos, Ukrainos, t. y. tose šalyse, kuriose yra „Monton" parduotuvių.

„Monton" rinkodaros specialistė Helen Meius pasakoja, kad idėja įkurti šio prekės ženklo interneto dienoraštį kilo keliems „Monton" komandos nariams, nuolat ieškantiems naujų būdų bendrauti su lojaliais „Monton" klientais. „Supratome, kad interneto dienoraščiai labai populiarūs visame pasaulyje. Kaip veiksmingą ryšių su visuomene, reklamos ir rinkodaros įrankį juos naudoja daugybė įmonių. Mintis, kad ir patys galime turėti interneto dienoraštį, buvo patraukli. Be to, mums atrodo, kad „blogas" vartotojui yra priimtinesnis komunikacijos būdas, nes jis pats gali nuspręsti, ar nori ir, jeigu nori, kada skaityti „blogą", tad nesijaučia spaudžiamas ar verčiamas tą daryti, priešingai nei tradicinės reklamos atveju", - sako Meius. Nuo 2005 metų rugpjūčio Estijoje veikiantis „Monton" interneto dienoraštis, jos teigimu, yra vieta, kurioje bendrauja šio prekės ženklo drabužius perkantys ir dėvintys bei apskritai mados tendencijomis besidomintys žmonės. „Interneto dienoraštyje rašome įvairiomis su „Monton" susijusiomis temomis, pasakojame apie „Monton" renginius, mados šou, rėmimo

⁵⁷ Žiniasklaida masėms ir masių žiniasklaida. interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 05].Prieiga per internetą:

kampanijas. Jame galima surasti ir „Monton" dizainerių patarimų", - vardija Meius. Interneto dienoraštis „Monton" pasitarnavo ir ieškant naujų darbuotojų. Norintiems dirbti šio prekės ženklo parduotuvėse siūloma atsiųsti savo gyvenimo aprašymą. Laiškų, rinkodaros specialistės teigimu, sulaukiama tikrai daug.⁵⁸

Be to, interneto dienoraščio lankytojai „Monton" linijos drabužių kūrėjams padeda apsispręsti. Meius pasakoja apie ypač daug atsiliepimų sulaukusį įrašą, kai skaitytojams buvo pasiūlyta išrinkti vieną iš dviejų audinių. „Audinys, surinkęs daugiau balsų, buvo naudojamas siuvant naujos kolekcijos drabužius", - sako „Monton" atstovė.⁵⁹

Ji neslepia, kad vienas iš interneto dienoraščio tikslų - ir prierašumo „Monton" prekės ženklui ugdymas. Meius skaičiuoja, kad kasdien šį tinklalapį aplanko keli šimtai žmonių, jie komentuoja įrašus ar siunčia pastabas elektroniniu paštu. Visa ši informacija keliauja „Monton" prekės ženklo vadovui ir dizaineriams. „Manau, kad interneto dienoraščiai yra naujas ir įdomus įmonių komunikacijos kanalas, nes jame galima rašyti apie savo prekės ženklus ar produktus ir sulaukti savo klientų atsiliepimų. Tačiau svarbu suprasti, kad interneto dienoraščiui reikia laiko ir atsidavimo, negalima jo traktuoti kaip nelabai reikšmingo. Be to, šis komunikacijos kanalas nemokamas, taigi net ir labai mažą biudžetą, tačiau įdomių idėjų turinčios bendrovės gali jį išlaikyti", - mano Meius.⁶⁰

Įmonėms turėtų būti svarbu, kas apie jas kalbama interneto dienoraščiuose. „Bloguose“ kaip veidrodyje matai, ką vartotojai mėgsta, ko - ne, kas jiems patinka, kas nepatinka. Pavyzdžiui, rinkoje pasirodžius naujam produktui ir be tyrimų, tik paskaičius interneto dienoraščius, galima susidaryti nuomonę, iš atsiliepimų spręsti, ar naujoji prekė bus sėkminga ar ne.

Dėmesį į interneto dienoraščius pradėjus šiems populiarėti atkreipė ir didžiosios žiniasklaidos priemonės, nes asmeninių tinklalapių autoriai apie tam tikrus reiškinius dažnai praneša anksčiau nei, pavyzdžiui, naujienų agentūros, radijas ar televizija. Taip buvo, pavyzdžiui, 2004 metais Azijoje praūžus cunamiai.

Be to, nuolatinis vienu ar kitu interneto dienoraščių lankymas gali tapti temų ar įkvėpimo šaltiniu. Žurnalistai juose ieško ir autentišką nuotraukų iš įvykių vietų, siūlo „blogų“ autoriams bendradarbiauti.

Interneto dienoraščius kuria ir pati žiniasklaida. Visuomenės informavimo priemonių interneto dienoraščiai dažnai vadinami tiesiog redakcijos „blogais“. Juose publikuojama tai, kad „netilpo" į

<http://www.blogas.lt/espaua/>

⁵⁸ Ten pat.

⁵⁹ *Žiniasklaida masėms ir masių žiniasklaida*. interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 05].Prieiga per internetą:

<http://www.blogas.lt/espaua/>

⁶⁰ Ten pat.

laikraštį ar žurnalą, nebuvo transliuojama per radiją ar televiziją, kartais ir tai, ko skelbti neleido redaktorius.

Interneto dienoraščių autoriai kviečiami ir į radijo bei televizijos laidas, jie skaito pranešimus konferencijose ir patys jas rengia. Pavyzdžiui, didelės interneto dienoraščių bendrovės („Six Apart“, „Google“ valdoma „Blogger“ ir kt.) dažnai organizuoja šviečiamąsias konferencijas, kuriose vyksta mokymai ir pan.

„Vienas „Microsoft“ viešųjų ryšių strategas palygino interneto dienoraščius su Jungtinėse Valstijose populiariais oro linijų „vidiniais pokalbių kanalais“ - skrydžio bijantys žmonės gali įsijungti vidinį lakūnų pokalbių kanalą ir įsitikinti, kad lėktuvas tikrai skrenda taip, kaip buvo numatyta. Interneto dienoraščiai tampa analogišku „vidiniu kanalu“ tų verslų, kurie vartotojams kelia daug iracionalių baimių“, - pateikia pavyzdį Katkus.⁶¹

Anglosaksiškose šalyse interneto dienoraščiai yra gerokai populiarešni nei Lietuvoje ar žemyninėje Europoje. Taip yra todėl, kad, pirma, pasitikėjimas tradicine žiniasklaida Lietuvoje yra gana didelis, todėl ji ne taip intensyviai ieško naujų informacijos pateikimo būdų - kam rašyti nemokamą „blogą“, jeigu tą patį galima išspausdinti standartiniame laikraščio numeryje. Antra, interneto dienoraščiams reikia skirti daug dėmesio, darbo. Ne paslaptis, kad šiuo metu Lietuvos žiniasklaidos priemonėse dirba mažiau žmonių negu jų vakarietiškuose atitikmenyse, todėl jie verčiau darbo laiką skiria, kad pateiktų informaciją leidinyje, o ne rašytų papildomą tekstą. Trečia, palyginti nedidelis Lietuvos interneto vartotojų skaičius leidžia „blogus“ kiek ignoruoti.

2.3. Interneto dienoraščių kūrėjų atsakomybė

Pasaulyje daug diskutuojama apie interneto dienoraščių autorių atsakomybę, objektyvumą, kiek jiems galioja tos pačios žurnalistikos normos ir standartai, ir ar apskritai galima juos laikyti žurnalistais.

Viena iš pagrindinių interneto dienoraščių problemų yra ta, kad autorius paprastai netikrina savo skelbiamos informacijos. Bet pasaulyje dienoraščių tinklas yra didelis, todėl veikia savotiškas savikontrolės mechanizmas: jei autoriaus pateikta informacija nebus teisinga, pasklis nuomonė, jog juo negalima pasitikėti.

Taip pat kyla problemos dėl autorių teisių, nes žmonės neretai publikuoja nuotraukas, straipsnius, kitus kūrinius be leidimo ar nuorodos į šaltinį.

Pasak advokatų profesinės bendrijos „Jurevičius, Balčiūnas & Bartkus“ vadovo Gintauto Bartkaus, atsakomybės klausimas nėra susijęs su tuo, kur paprastas pilietis, žurnalistas ar publicistas paskelbia savo straipsnį. G. Bartkaus teigimu, Civiliniame kodekse įtvirtinta nuostata, jog bet kuris asmuo, paskleidęs duomenis, žeminančius kito asmens garbę ir orumą ar neatitinkančius tikrovės, privalo atlyginti tokiu paskleidimu padarytą turtinę ir neturtinę žalą. Tačiau paskleidimo būdas (interneto portale ar spausdintame dienraštyje) gali turėti tam tikros įtakos skaičiuojant nuostolius.⁶²

„Redaktoriaus buvimas ar nebuvimas nekeičia atsakomybės dydžio ar ribų“, – sako G. Bartkus. Pasak jo, būtent žiniasklaidos priemonė, o ne autorius privalės atlyginti žalą, jei ji žinojo arba turėjo žinoti, kad informacija neatitinka tikrovės, arba kai informaciją paskleidžia jos darbuotojas. Tačiau interneto dienoraščio ar portalo atveju, G. Bartkaus teigimu, dėl šių aplinkybių nebuvimo dažnesnė tiesioginė atsakomybė tenka informaciją paskleidusiam asmeniui, o ne portalo ar tinklapio savininkui. „Todėl, kai interneto portalas suteikia galimybę tiesiogiai pateikti tam tikrą informaciją, atsakomybė už duomenis, neatitinkančius tikrovės, visų pirma atsiranda asmeniui, tiesiogiai pateikusiam informaciją, bet ne interneto portalui“, – aiškina advokatas. Taip pat svarbu, jog portalo ar tinklapio savininko atsakomybė atsiranda tada, kai jis atsisako nurodyti neteisingą informaciją paskleidusį asmenį.⁶³

Žurnalistų etikos inspektoriaus patarėjas Deividas Velkas taip pat tvirtina, kad iš esmės interneto dienoraščiuose skelbiamos informacijos autoriams galioja tie patys atsakomybės principai, kaip ir tradicinės žiniasklaidos atveju. Jo teigimu internetas suteikia plačias galimybes saviraiškai, ribos yra platesnės, galima labiau nevaržomai skleisti informaciją, tačiau atsakomybė bus tokia pati, kaip ir tradicinės žiniasklaidos atveju ir jei, pavyzdžiui, naujienų portale išplatinama neskelbtina informacija, už tai atsako jo redaktorius. Jeigu redaktoriaus nėra, už informaciją atsako jos autorius. Pasak D. Velko, iki 2003 metų kovo, kai buvo priimtas specialus Vyriausybės nutarimas, internetas ir juo platinama viešoji informacija nebuvo reglamentuojama. Pagal šį nutarimą, už tinklapio turinį atsako jo įkūrėjas arba valdytojas. Tuo atveju, jeigu jis teikia informacijos talpinimo paslaugas kitiems asmenims ar organizacijoms, jis atsako tik tada, jeigu žino apie publikuojamą neskelbtiną informaciją, arba pranešus apie tokią informaciją, laiku nesiima priemonių ją pašalinti.⁶⁴

Tuo tarpu jeigu internautas pats išplatino neskelbtiną informaciją, apšmeižė kitą žmogų, pažeidė teisę, moralę ar etiką, tinklapio valdytojas privalo pateikti duomenis, kurie padėtų nustatyti

⁶¹ Žiniasklaida masėms ir masių žiniasklaida. interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 05].Prieiga per internetą: <http://www.blogas.lt/espaua/>

⁶² ČERNIAUSKAS, Vytautas. *Interneto dienoraščiai: blyvyzgos ar nauja žiniasklaidos forma?*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 12 02]. Prieiga per internetą: <<http://www.delfi.lt/archive/print.php?id=7647692>.>

⁶³ Ten pat.

⁶⁴ Ten pat.

informacijos skelbėją, kuris bus traukiamas atsakomybėn. Tačiau interneto dienoraščių, rašomų užsienio portaluose, autoriams atsakomybės išvengti būtų lengviau, nes jie neprivalo laikytis Lietuvos, o tik savo šalies įstatymų, o gauti informaciją iš užsienio portalo apie tikrąjį įrašų autorių būtų gana keblu. Rengiamame naujame Visuomenės informavimo įstatyme, pasak D. Velko, turėtų būti aiškiai apibrėžta atsakomybė už internetu platinamas žinias, nes senajame įstatyme internetas nebuvo įvardintas kaip atskiras informacijos skleidimo būdas. Jo nuomone, tinklapių neturėtų būti skirstomi į viešus ir privačius, nes tai, kas paskelbta viešai internete, yra viešoji informacija, nesvarbu, ar tai valstybinės įstaigos, ar privataus asmens informacija. Tačiau dėl panašaus diferencijavimo kol kas dar vyksta diskusijos.⁶⁵

Tad interneto dienoraščiai siūlo plačias galimybes pasireikšti daugeliui žmonių, besinaudojančių internetu. Čia kiekvienas gali tapti žurnalistu, o žurnalistas gali tapti interneto dienoraščių žvaigžde.

⁶⁵ ČERNIAUSKAS, Vytautas. *Interneto dienoraščiai: bėvyzgos ar nauja žiniasklaidos forma?*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 12

3. INTERNETO DIENORAŠČIŲ ANALIZĖ

3.1. Interneto ir tradicinių dienoraščių palyginamoji analizė

Kad palyginti paprastus dienoraščius su internete rašomais dienoraščiais, dar vadinamais "blogais" buvo pasitelkti keleto rašytojų viešai literatūrinėse knygosė paskelbti dienoraščiai, tai rašytojo Jono Meko "Nervuoti dienoraščiai", A. Nykos-Niliūno "Dienoraščio fragmentai 1971-1998" bei kitų autorių dienoraščiai.

Tradicinis dienoraštis - mažiausiai reglamentuotas rašymas - skirtingose kultūrose klostosi pagal skirtingas moralės ir stilistikos normas. Vienur jis yra beveik privalomas dalykas nuo pat vaikystės (S. de Beauvoir rašo nuo 6 metų), kitur - didžiai pavojingas užsiėmimas (Eugenijus Ignatavičius, 16 metų gimnazistas, nuteisiamas 10 metų pagal atimtą dienoraštinių užrašų bloknotą). Vienur žmogaus savistaba nevaržoma moraliniu tabu, kitur ji paklūsta kaimietiško drovumo ir katalikiško auklėjimo nuostatoms.

Vokiškuose dienoraščiuose (Gerhardo Hauptmano, Tomo Manno) pedantiškai aprašoma dienos slinktis: nakties sapnai, pašnekesys prie pusryčių stalo, svečio vizitas, rašomos dramos ar romano eiga, atsiliepiamai apie kūrybą spaudoje, negalavimai, rudeniškas lietus ir panašiai.

Prancūziškuose dienoraščiuose (Ch. Baudelaire'o, A. Camus) - egzistencinių apmąstymų seka, nesusieta su jokiais konkrečiais įvykiais, trykštanti lakiais aforizmais, ironiškais paradoksis, poetinėmis formulėmis.

Lenkiškuose dienoraščiuose (W. Gombrowicziaus) - provokuojančių pašaipų kaskados, ginčas su tautiškumo stereotipais, agresyvi pasitikėjimo savimi laikysena, viskuo abejojantis ir geliantis intelektas, pasišovęs drastiškoms avantiūroms.

Lietuviškuose dienoraščiuose (A. Nykos-Niliūno, J. Meko) nuolat grįžtama praeitin: paliktos tėviškės reginiai neretai nustelbia šios dienos bildesį. "Eidamas su malkų glėbiu per kiemą staiga imu nesuprantamai kristi į praeitį. Nepaprastai karštas ir tvankus sekmadienio vidudienio Utenoje (kokiais 1931 metais)"⁶⁶, - rašo A. Nyka-Niliūnas. "Sėdėdavome po tirštomis liepomis ant medinio suoliuko, diemedžiams kvepiant šiltame kieme ir dainuodavom"⁶⁷, - prisimena Jonas Mekas. Pirmuosius įrašus modeliuoja poetinės prozos kanonas - ryškios peizažo interlinijos, gražūs palyginimai ("šypsos tokiu gėlėtu pievų atspalviu"), aukšto polėkio tonacija, atliepanti rašančiojo savimonę ("ir lemta man būti

02]. Prieiga per internetą: <<http://www.delfi.lt/archive/print.php?id=7647692>>

⁶⁶ NYKA – NILIŪNAS, Alfonsas. *Dienoraščio fragmentai 1971-1998*, Chicago, 1999, p.177. ISBN 9955-429-49-X.

amžinu svajotoju"⁶⁸), atskiras fragmentas išbaigtas kaip eilėraščio strofa. Ilgainiui impresionistinį įspūdingumą ėmė nusverti egzistencinių tiesų paieška, intelektualinis abstrahavimas, vidinis išsilavinimas, leidžiantis sutramdyti savo egocentrizmą ("Nieko neimti per daug rimtai būties akivaizdoje, ypač savęs paties"⁶⁹), filosofinių sentencijų poetika, pakilusi virš šios dienos kronikos į savarankiškus fragmentus ar eilėraščio proza variantus.

Kokios bebūtų įvairios "sielos pokalbio su savimi" konfigūracijos, dienoraštyje žmogaus savivoka ir istorinio laiko ženklai yra mažiausiai permalti meninės transformacijos, čia daugiausia "tautinio charakterio" ir gyvenimo būdo pirmapradės autentikos. Tad dienoraščiai galėtų būti itin parankūs lyginamajai tautinių kultūrų charakteristikai.

Karo meto dienoraščiai, rašomi ties būti-nebūti riba, regis, labiausiai tiktų išžiūrėti, kaip mąsto ir ką jaučia skirtingų tautų žmonės, išmesti iš kasdienybės lizdo ir išrikiuoti priešpriešai kovai. Karo meto dienoraščiai kalba kenčiančio, besipriešinančio, žūstančio žmogaus vardu. Tai karo dramos dalyvis, o ne stebėtojas iš šalies. Šalies ir tautos padėtis karo verpete lemia jo mąstymo poziciją ir kalbos toną. Tautos mentalitetas atsiveria žmogui stebint save, atsirenkant detales, pasirenkant stilių.

Išliko tik keli lietuviški dienoraščiai, rašyti II-jo Pasaulinio karo metais. Jono Meko, Rapolo Mackonio, Jono Matulionio ir kiti.⁷⁰ Psichologinių charakteristikų, ironiškų dialogų, statiškos informacijos kaleidoskopinė slinktis, šokinėjanti iš vieno regėjimo taško į kitą, yra genama į priekį karo sukuriu, kuris purto ir laužo visas ankstyvesnio gyvenimo hierarchijas, o didelės ir mažos valstybės gęsta. Besikaitaliojančių vaizdų slinkyje rašytojo likimas nėra dominuojantis leitmotyvas, kaip įprasta meniniuose dienoraščiuose, jis tampa reikšminga kaleidoskopinės kaitos jungtimi.

Interneto dienoraščių turėtojai taip pat dažnai rašo savo eilėraščius, prozą, dienos nuotaikas tik žinoma elektroninėje erdvėje. Šie įrašai turi konkrečią datą, todėl galima atskirti, kada jie parašyti. Tuo internetiniai dienoraščiai panašūs į paprastus dienoraščius. Tačiau tuo, kad dažnas įrašas turi skaitytojo komentarą ir tuo, kad tas interneto dienoraštis iš viso yra skaitomas kitų žmonių, gerokai skiriasi nuo įprastinio klasikinio dienoraščio. Paprastas asmeninis dienoraštis retai kada būna duodamas paskaityti kitam žmogui. Žinoma neįtraukiant į šį sąrašą meninių, literatūrinių, karo ir panašių dienoraščių. Paprastas dienoraštis - tai gali būti rašymas sau. O interneto dienoraštis daugiau rašomas kitiems.

Kita vertus interneto dienoraščių pagalba yra lengviau suklasifikuojamos norimos temos. Pavyzdžiui, daug žmonių juose pateikia sugrupuotus savo mėgstamos muzikos rinkinius, jų pavadinimus, perskaitytų knygų sąrašus ir pasisakymus apie jas, apsilankymus teatruose ir savo

⁶⁷ MEKAS, JONAS. *Nervuoti dienoraščiai*. Vilnius, 1999, p. 120.

⁶⁸ MEKAS, Jonas. *Nervuoti dienoraščiai*. Vilnius, 1999, p. 129.

⁶⁹ NYKA – NILIŪNAS, Alfonsas. *Dienoraščio fragmentai 1971-1998*, Chicago, 1999, p. 177. ISBN 9955-429-49-X.

„anotacijas“ bei kitokias temas. Viskas yra sugrupuota, galima įdėti ir savo nuotraukas, ir piešinius. Todėl tai yra daugiau nei klasikinis dienoraštis jau vien todėl, kad viskas gali būti pateikiama vienoje vietoje.

Interneto dienoraščiai suteikia galimybes įvairiems žmonėms, ir tiems, kurie mėgtų rašyti įprastinį dienoraštį ir tiems, kurie galbūt niekada nebuvo to darę. Taigi čia patenkinamas poreikis rašyti (savo apsakymus, eilėraščius ir pan.).

Taip pat vienas iš interneto dienoraščių panaudojimo būdų yra lyg viešai rodoma užrašų knygelė, kurios įrašus gali pamatyti bet kuris kitas žmogus. Taip pat patenkinamas poreikis dalintis informacija vieniems su kitais. Kita vertus čia svarbus ir psichologinis aspektas, ypač, kai žmogus skundžiasi bloga nuotaika, išsako savo problemas ir greitai gauna kitų užuojautą, įvairiausių patarimų, kuriuos pats gali pasirinkti ir jais pasinaudoti. Lygiai taip pat galima dalintis gera nuotaika, pasiekimais bei laimėjimais ir taip sulaukti nuoširdaus dėmesio iš kitų asmenų. Taigi tai dar kartą parodo interneto dienoraščių pranašumą prieš paprastus dienoraščius, kuriuose neįmanoma pasidalinti savo nuotaikomis su kitais žmonėmis.

Lietuvoje interneto dienoraščių pamažu daugėja, jie jungiami į bendrus interneto puslapius, kur galima prisijungti pačiam arba skaityti kitų žmonių „blogus“. Čia suteikiama galimybė pasisakyti, išklaudyti, pateikti save bei užsirašyti svarbius dalykus. Tai geras žmogaus saviraiškos būdas, nereikalaujantis tiesioginio kontakto su kitu žmogumi.

Paanalizavus abiejų tipų dienoraščius buvo išskirti jų esminiai skirtumai, žinoma buvo ir panašumų, tai:

1. Poreikis dalintis. Kai kurie žmonės jaučia poreikį dalintis mintimis ar žiniomis su aplinkui esančiais (tai tinka internetiniams bei literatūroje ar viešai paskelbtiems dienoraščiams);
2. Poreikis rašyti. Dalis dienoraščių rašytojų pateikia savo apsakymus, eilėraščius ir kitus panašius kūrinius.

Minčių išreiškimo būdu interneto dienoraščiai panašūs į paprastus dienoraščius, tačiau visa kita yra naujų technologijų suteikiamos galimybės informacijai apie save pateikti ir bendrauti.

Pasklaidžius literatūroje paskelbtus dienoraščius, susidarė nuomonė, jog juos galima vadinti kūriniumi, reprezentuojančiu įvairioms meno (literatūros) stilistinėms kryptims būdingus bruožus. Dienoraščiuose aiškiai buvo matyti realistiškumo apraiškos, nestinga ir impresionizmo, ekspresionizmo ir avangardui būdingų bruožų. Internetiniuose dienoraščiuose galima pastebėti jog vieni kalba apie save, kiti, susirinkę grupelėse, komentuoja vieni kitų išsakytas mintis, dalis jų su

⁷⁰ KUBILIUS, V. *Tautinė literatūra globalizacijos amžiuje*. Kaunas, 2003. 156-183 p. ISBN 9955-530-69-3

virtualiais draugais dalijasi profesinė patirtimi. Taigi paprasti dienoraščiai yra daugiau pokalbis su pačiu savimi, o interneto dienoraščiai egzistuoja tarsi virtualioje bendruomenėje čia ir dabar.

3.2. Lietuviškų interneto dienoraščių analizė

Peržiūrėjus ir paanalizavus apie 70 lietuviškų interneto dienoraščių internete galima pastebėti, kad juose pasisako ir savo asmenines svetaines pateikia bestudijuojantis jaunimas maždaug nuo 18 iki 30 metų. Populiariausiu ir daugiausia interneto dienoraščių suburiančiu tinklapiu Lietuvoje galima laikyti www.blogas.lt.

1 pav.: www.blogas.lt pradinis puslapis

Per dieną vidutiniškai www.blogas.lt sistemoje paskelbiama 237,2 įrašo, vadinasi vienas blogo įrašas pasirodo kas 6 minutes. Šios blogų sistemos statistika rodo, kad dienoraščių kiekis ir apsilankančiųjų joje vis didėja, per dieną čia sukuriama apie 100 naujų blogų, jau greitai iš viso užsiregistruotų blogų skaičius šioje sistemoje pasieks 30 tūkst.⁷¹

⁷¹ *Blogų populiarumas neslūgsta - priešingai*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 01 09]. Prieiga per internetą: <http://www.blogas.lt/info/208612/blogu-populiarumas-neslugsta-priesingai-blogaslt-statistika.html>.

2 pav.: Blogų sistemos www.blogas.lt lankytojų aktyvumas 2006 m.

Daugelis kalbasi jiems aktualiomis temomis, dalinasi patirtimi apie studijas, darbą. Labai daug pokalbių apie įvairias kompiuterines programas bei kitas informacinių technologijų sritis.

Komentarai labai dalykiški – daug patarimų iš komentuojančių žmonių. Visiškai nepastebėta necenzūrinių žodžių, nors minima, kad už raštų turinį atsakingi patys autoriai, ir tekstai necenzūruojami ir neredaguojami. Savo asmeninėse svetainėse „blogų“ dalyviai pateikia nuotraukas, savo kūrybą (eilėraščius, prozą), apibūdina konkrečios dienos nuotaikas.

Vis dėlto tenka pastebėti, kad „blogus“ sudarinėja daugiausiai gerai su kompiuterių teikiamomis galimybėmis susipažinę žmonės. Dažnai jie patys būna informatikai ar panašių profesijų atstovai.

Lietuvoje galima išskirti keturias interneto dienoraščių rūšis: tai dienoraščiai, rašomi viename populiariausių pasaulyje portale livejournal.com, taip pat blog.hardcore.lt, neseniai įsikūrusiame lietuviškame blogas.lt bei atskiri po įvairius tinklapius išsibarstę interneto dienoraščiai. Nuorodas į įvairius dienoraščius vienija tinklapis lietblogs.net, kuriame galima skaityti tiek pavienius skirtinguose tinklapiuose esančius dienoraščius, tiek rašomus portaluose livejournal.com, blog.hardcore.lt ar blogas.lt.

Lietuviškuosius interneto dienoraščius pagal autoriškumą galima klasifikuoti į *kolektyvinius* ir *asmeninius*. Kolektyviniai interneto dienoraščiai esti trijų tipų: *redakcijų, organizacijų, bendrieji*;

asmeniniai interneto dienoraščiai – privatūs ir profesiniai. Pagal tematiką interneto dienoraščiai būna konkrečios temos ir įvairialypiai, pagal informacijos pateikimo pobūdį – tekstiniai ir audiovizualiniai.

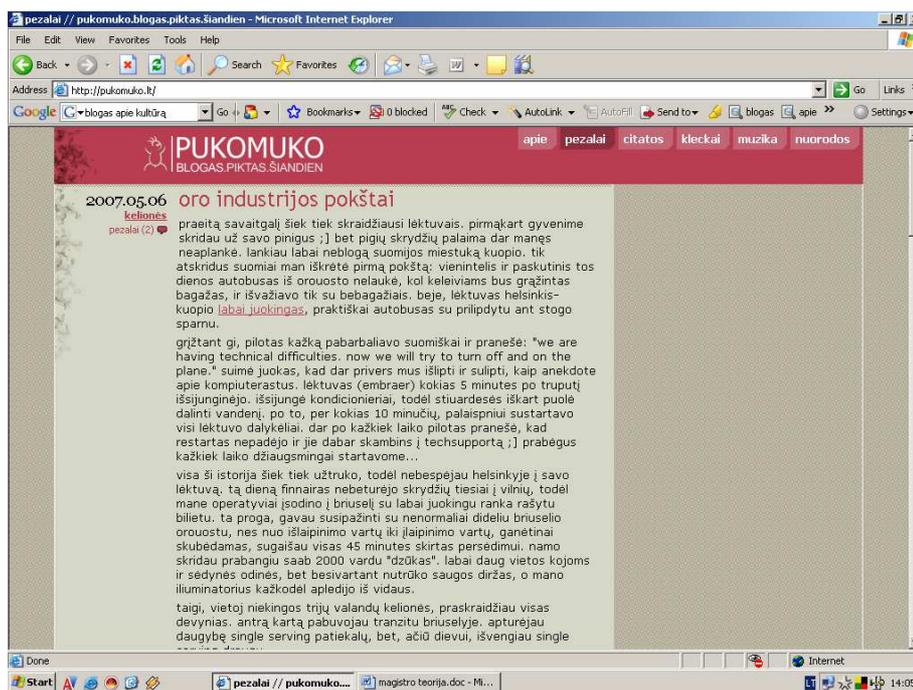
3.2.1. Asmeniniai interneto dienoraščiai

Asmeninius dienoraščius pagal jų turinio tematiką galima skirstyti į: *įvairių temų, politinius, kelionių, filosofinius, mokslinių technologijų*. Taigi toliau ir jie ir bus analizuojami.

Įvairių temų asmeniniai dienoraščiai rašomi vieno autoriaus tam tikra, jo pasirinkta tema. Tokiuose interneto dienoraščiuose žmonės rašo savo kasdieninius išpūdžius, skundus, eilėraščius, slaptas mintis ir kt., dažnai leidžia kitiems prisidėti, tai teikia jiems daug pasitenkinimo. Dienoraščiai išsiskverbia į daugelio paauglių bei studentų gyvenimą, kurie bendrauja tarpusavyje su draugais. Netgi įvairūs užgauliojimai bei įžeidimai gali būti nusiųsti į dienoraščius.

Dienoraščio autorius tikroju vardu ar besislepiantis po slapyvardžiu yra aktyvus ir kantrus „bloggeris“, kiekvieną dieną papildantis savo puslapį vienu ar keliais įrašais – apie tai pavyzdžiui kaip gamina sumuštinis, augina savo vaikus, išbando ar svajoja apie kokius nors naujus technologinius dalykėlius ir pan. Jam nesvetimas gyvos kalbos jausmas – šaunių keiksmažodžių, anglicizmų, rusicizmų ir Vilniaus gatvių šnekos mišinys. Kitaip nei paprastas interneto naudotojas, lietuviškasis „bloggeris“ mėgsta jausti paros kaitą, kiekvieną įrašą pradėdamas patikslinimais *rytas, diena, popietė, vakaras ir t.t.* „Bloggeriu“ gali būti kiekvienas nuo paprasto piliečio iki politiko. Tai unikali erdvė, kurią gali valdyti patys vartotojai: nevaržomai rašyti savo mintis, dalintis džiaugsmiais ir vargais su savo draugais ir žmonėmis iš viso pasaulio, susirasti naujų draugų iš viso pasaulio, publikuoti nuotraukas, vaizdo klipus, talpinti nuorodas, sulaukti kitų interneto vartotojų komentarų ir taip suburti diskutuojančių bendraminčių ratą.

Vienas iš lietuviškojo interneto senbuvų Juozas Šalna savo svetainę <http://pukomuko.lt/> yra sutvarkęs labai originaliai. Čia įdėtas fonas bei paveikslėliai iš karto daro ją jaukesne. Trumpas mintis rašo, kai tai sugalvoja – galima pamatyti pagal po tekstu užrašytą datą. Įdomu tai, kad kartais vienas parašytas žodis sulaukia daugiau skaitytojų komentarų negu ilgas tekstas. Taip gali išsivystyti nemaža diskusija. Kiekvienas "blogo" turėtojo pasisakymas dar įvardijamas antrašte.

3 pav.: Juozo Šalnos internetinis dienoraštis

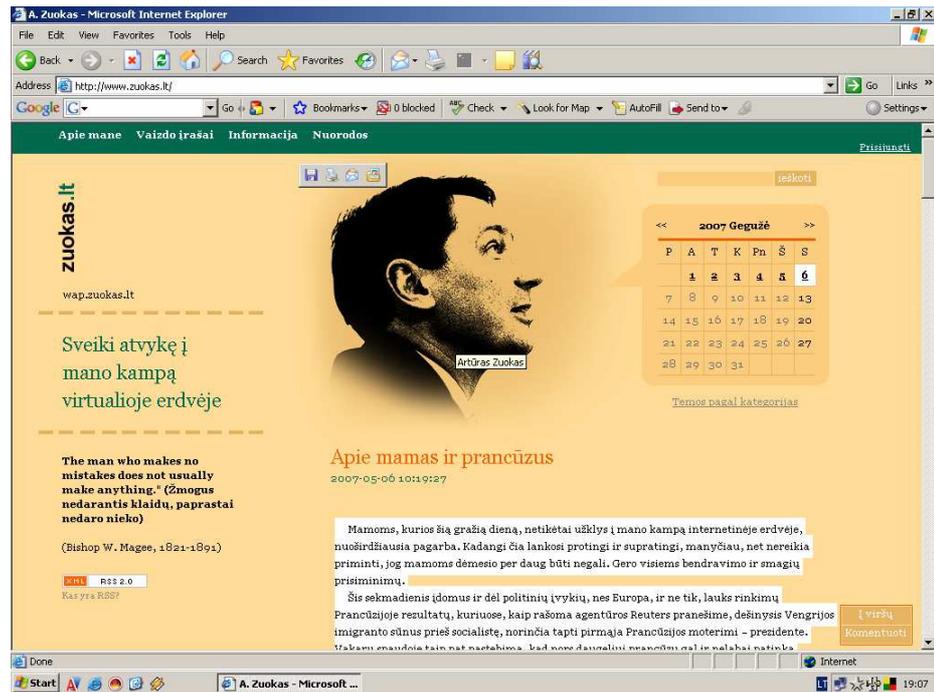
Juozas Šalna interneto dienoraštį rašantis apie penkerius metus, teigia, jog dienoraštis, iš pradžių buvęs tik paprasta interneto svetainė, jam yra saviraiškos vieta, kur galima pasidalinti mintimis, išgyvenimais, naudingomis nuorodomis ar problemomis.

Savo dienoraštyje jis rašo apie įvairius aplinkinio pasaulio pastebėjimus, mintis, įvykius, perskaitytas knygas, kultūros renginius, darbą.

Paanalizavus ne vieną asmeninį tokio tipo dienoraštį galima teigti jog pagrindinė šių „blogų“ tema apie gyvenimą ir patirtį. Nemažai autorių dar rašo apie politiką ir vyriausybę, pramonę, sportą, naujienas ir dabarties įvykius. Kiek mažiau yra rašoma religijos, dvasingumo ir tikėjimo temomis, dar mažesnę dalis rašo ir diskutuoja apie specifinį hobį, sveikatos problemas, ligas ar kitas temas.

Asmeninių politinių interneto dienoraščių autoriai - politologai, universitetų profesoriai, politiniai aktyvistai, žurnalistai, taip pat ir politikai.

Ko gero populiariausias ir geriausiai žinomas iš politinių dienoraščių internete yra Vilniaus miesto mero A. Zuoko interneto dienoraštis www.zuokas.lt, kuriame jis dėsto savo mintis ir požiūrį į politiką.

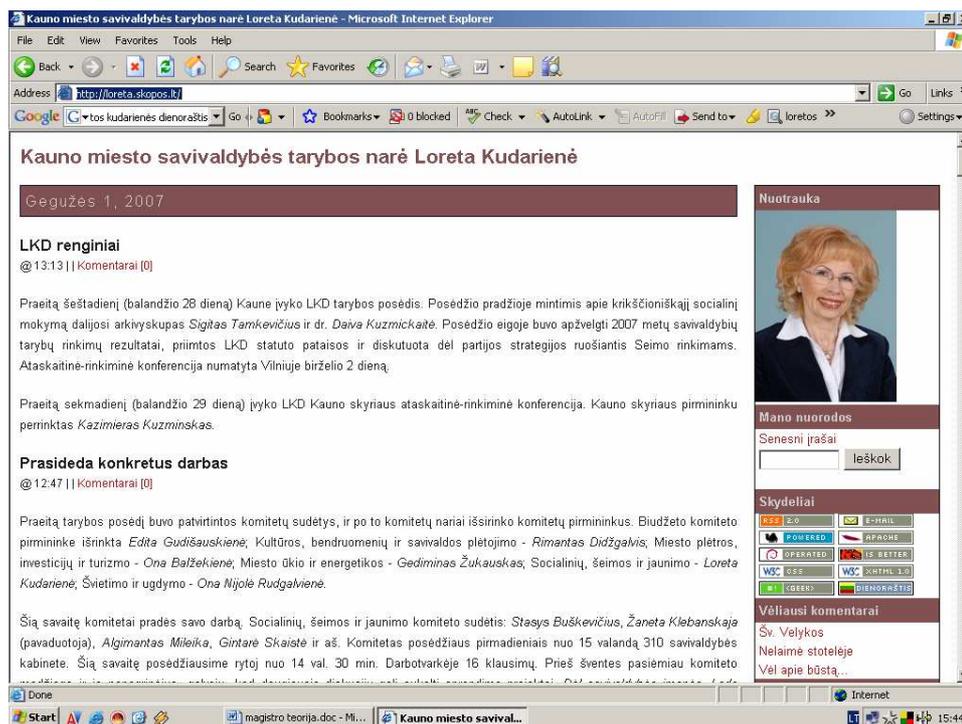
4 pav.: politiko Artūro Zuoko internetinis dienoraštis

Interneto dienoraščio autorius Vilniaus meras A. Zuokas, rašo, kad vienas iš šios dienoraščio tikslų – kad skaitytojais jame pamatytų ne tik politiką ar miesto merą, bet ir žmogų, asmenybę.

Dienoraštyje jis sako norįs „papasakoti apie daugybę sutiktų išskirtinių žmonių <...>, apie tai, ko nerašo laikraščiai ir niekada neparodys televizoriai. <...> Norėčiau papasakoti apie savo vaikščiojimus po Vilnių ir kasdienes atradimus <...>, apie tai, kad tikrai į žmones ir miestą nežiūriu tik pro savo kabineto devynioliktame aukšte ar automobilio langus. Matau ir šiukšles, ir ne vietoje sustatytus automobilius, ir aptriušusius blokinius namus, ir neleistinai pastatytą papildomą aukštą Senamiestyje, ir metų metais stovintį apleistą statinį parke. Matau ir noriu pakeisti, ir skaudžiau nei kiti išgyvenu, kai negaliu to padaryti.“⁷²

Savo dienoraštyje Vilniaus meras dalijasi mintimis apie miesto, valstybės valdymą, pasakoja apie savo darbą, rūpimas problemas, atsako į kritiką, pasakoja skandalingųjų mero rinkimų peripetijas, diskutuoja su skaitytojais, kviečia pateikti pastabas ir pasiūlymus. Per tris mėnesius, pasak paties A. Zuoko, jame apsilankė daugiau kaip 50 tūkstančių unikalių skaitytojų.

Viena iš nedaugelio politikų Kauno miesto savivaldybės tarybos narė Loreta Kudarienė savo interneto dienoraštį pradėjo rašyti dar 2003 metų gruodžio pabaigoje.

5 pav.: Loretos Kudarienės interneto dienoraštis

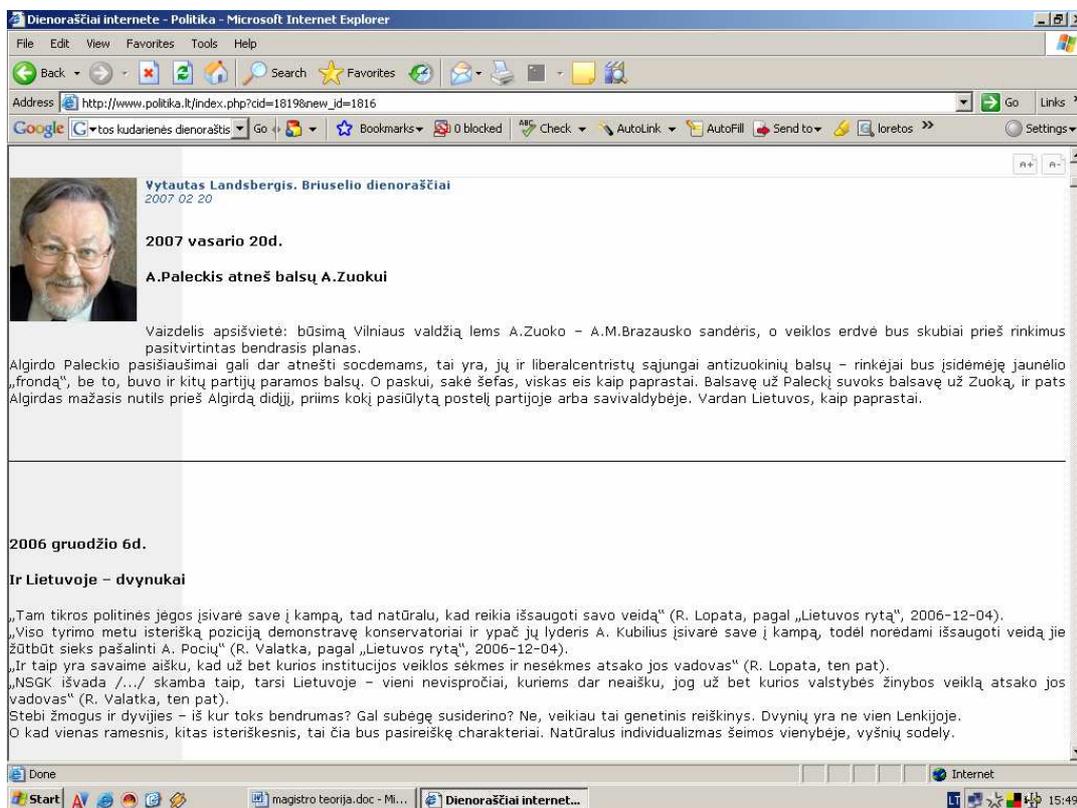
Kaip ji pati rašo, šią idėją jai pasiūlė sūnus, papasakojęs, kad užsienyje kai kurie politikai rašo savo dienoraščius internete. „Man labai patiko ta mintis ir nutariau, kodėl nepabandyti man. Juk tai būtų dar viena gera proga pabendrauti su rinkėjais, išsakyti savo mintis, o taip pat išgirsti Jūsų nuomonę“, – sako ji. Savo dienoraštyje L. Kudarienė rašo apie miesto ir valstybės gyvenimą, renginius, šventes, savivaldą, darbą, gyventojų priėmimą ir bėdas, dalinasi savo mintimis apie tikėjimą ir kitas vertybes, kurias jai svarbūs, kartais diskutuoja su komentaru autoriais.⁷³

Taip pat reiktų paminėti dar vieną iš nedaugelio, kur kalbama apie politiką – tai Emilio Dambausko dienoraštis. E. Dambauskas savo dienoraštyje rašo apie programavimą, kuris yra jo profesija, ir šiek tiek apie politiką. Emilis Dambauskas – vienas aktyviausių apkaltos metu susikūrusio judėjimo "Už Prezidentūrą, dirbančią Lietuvai" dalyvių. Jaunimo judėjimo, kuriam atsirasti padėjo internetas.

Kolektyvinių dienoraščių svetainės www.politika.lt redaktorius, BNS žurnalistas Seime Nerijus Adomaitis sakė siekiantis, kad ateityje būtų kuo daugiau politikų ir apie politiką rašančių Lietuvoje bei išsivijoje gyvenančių žmonių dienoraščių. Šioje svetainėje straipsnių apie politiką

⁷² ČERNIAUSKAS, Vytautas. *Interneto dienoraščiai: blevyžgos ar nauja žiniasklaidos forma?*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 12 02]. Prieiga per internetą: <<http://www.delfi.lt/archive/print.php?id=7647692>>

galima rasti ir europarlamentaro prof. V. Landsbergio dienoraštyje.

6 pav.: Prof. V. Landsbergio dienoraštis

Politikas ne pats pildo dienoraštį, tačiau nusiunčia įvairius savo straipsnius susijusius su politinėmis aktualijomis ir jie informacinių technologijų specialistų pagalba yra patalpinami internete.

Internetas turi labai plačias galimybes. Tarkim, jeigu politikai Lietuvoje norėtų panaudoti interneto dienoraštį politinėje kampanijoje ar dar kur nors, jie galėtų gauti labai daug naudos. Interneto dienoraštis suteikia galimybę subjektyvumo, kurį didžioji žiniasklaida dažnai paslepia. Laikraščiuose daugiausia dėmesio skiriama nuotraukoms, analizei, televizijoje politikas gali tik labai trumpai ką nors pasakyti, radijuje taip pat, o internete, savo dienoraštyje, galima labai plačiai dėstyti savo mintis, ir pakankamai subjektyviai, kad potencialus rinkėjas pamatytų politike žmogų, o ne tik „kalbančią galvą“, kaip paprastai televizijoje. Tačiau Lietuvos politikai labiau vertina vaizdą – televizija jiems atrodo daug svarbesnė komunikavimo su rinkėjais priemonė, negu internetas. Aišku galbūt yra ir kitas aspektas – interneto dienoraščio kūrimas reikalauja tam tikrų techninių žinių, arba reikia turėti iš ko jas

⁷³ ČERNIAUSKAS, Vytautas. *Interneto dienoraščiai: blyvzgos ar nauja žiniasklaidos forma?*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 12 02]. Prieiga per internetą: <<http://www.delfi.lt/archive/print.php?id=7647692>>

gauti, kas padėtų. Vyresniems žmonėms tai dažniausia nėra labai lengva.

Jei ateityje politinių „blogų“ skaičius išaugs atsiras poveikis politinei komunikacijai ir politikai – tai reiškia politikų žodžiams ir darbams atsiras ribos.

Prieš 50 metų JAV politikas galėjo kalbėti prieš pilietines teises nusiteikusiems žmonėms, kad jis yra jų pusėje taip agituodamas rinkėjus į savo pusę. Apsisukęs jis galėjo tvirtinti jau kitiems rinkėjams visiškai priešingus dalykus. Jam pavykdavo išsisukti, nes nebuvo stiprios komunikacijos tarp skirtingų visuomenės grupių, taip pat nebuvo to politiko kalbos įrašo, kurį bet kas iš bet kur galėtų pasiekti ir pasiklausti.

Dabar taip elgtis pabandęs politikas ar politikė sužlugdytų savo karjerą vos pradėjęs. Politikai turės išmokti būti nuoseklūs, kitaip bus tiek pranešimų ir tiek kritinės analizės to, ką jie pasakė ir ar tai suderinama su tuo, ką jie yra kalbėję anksčiau. Tai reiškia, kad nesąžiningi politikai nukentės, o anksčiau jie turėjo pranašumą prieš nuosekliusius.

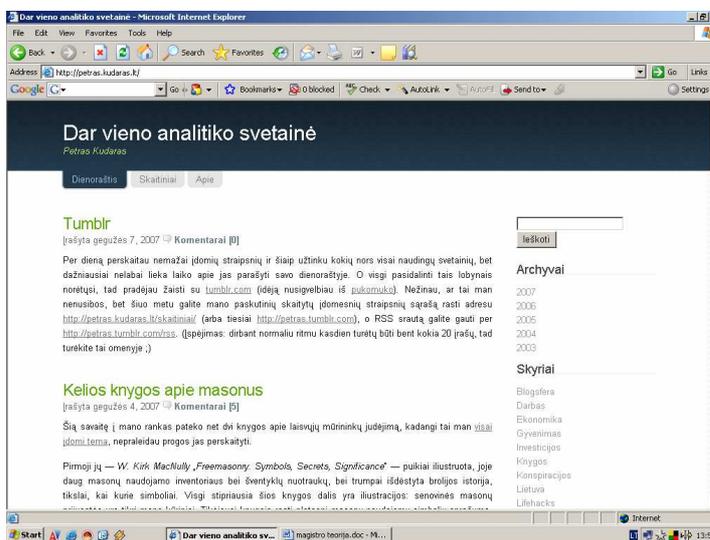
„Blogai“ atneš į politiką daugiau sąžiningumo, bent jau ta prasme, kad bus daugiau kalbama apie tai, ką iš tiesų kas ketina daryti ir kuo tiki.

Filosofiniai interneto dienoraščiai pristato individualias ar mažų grupių mintis bet kuria pageidaujama tema, nebūtinai apie naujausias kompiuterines technologijas ar paskutinį politinį skandalą, bet daugiau kalbama apie filosofinius dalykus. *Kelionių internetiniuose dienoraščiuose* autoriai rašo apie keliones, dalijasi patirtais įspūdžiais iš aplankytų šalių, reiškia savo mintis ir nuomonėmis apie vieną ar kitą šalį. Vienas iš tokių Tado (nenurodžiusio pavardės) interneto dienoraštis - <http://tadas.wordpress.com>. Jame galima rasti daug įdomios informacijos apie įvairias šalis, patarimų kur vertėtų nuvykti, jo lankytų šalių įspūdžius.

7 pav.: Tado (nenurodžiusio pavardės) interneto dienoraštis

Moksliniai, technologijų dienoraščiai – tai mokslininkų, mokslo žurnalistų arba bet kurio asmens, besidominčio mokslu, reguliariai įvedama informacija apie mokslą, mokslinę veiklą, tyrėjus, mokslo aktualijas, dalykinius vertinimus. Pavyzdžiui, Petro Kudaro interneto dienoraštyje gerai matomas jo nusimanymas kompiuteriniuose dalykuose (<http://moxliukas.esu.as/index.pl?id=list>).

8 pav.: Petro Kudaro interneto dienoraštis

Jis dalinasi naujomis žiniomis apie kompiuterines programas su į jo „blogą“ užsukančiais asmenimis. Šis puslapis labai populiarus tarp rimtesnių skaitytojų. Jie mėgsta palikti komentarus po jo

pasisakymais apie įvairiausias dalykus. Temos labai įvairios ir dažnai primena gerus straipsnius periodikoje. Jis pasisako ir apie politiką, ekonomiką, ir apie tėvų ir vaikų santykius. Mėgsta komentuoti paties perskaitytus straipsnius spaudoje, reikšti atsiradusias mintis juos perskaičius.

Kultūriniuose dienoraščiuose rašoma apie kultūros naujoves, dalinamasi informacija organizuojamus kultūros renginius, vienas iš tokių žinomiausių tai - <http://blog.hardcore.lt> blogas, kuriame rašomi alternatyvios kultūros atstovų internetiniai dienoraščiai.

3.2.2. Kolektyviniai interneto dienoraščiai

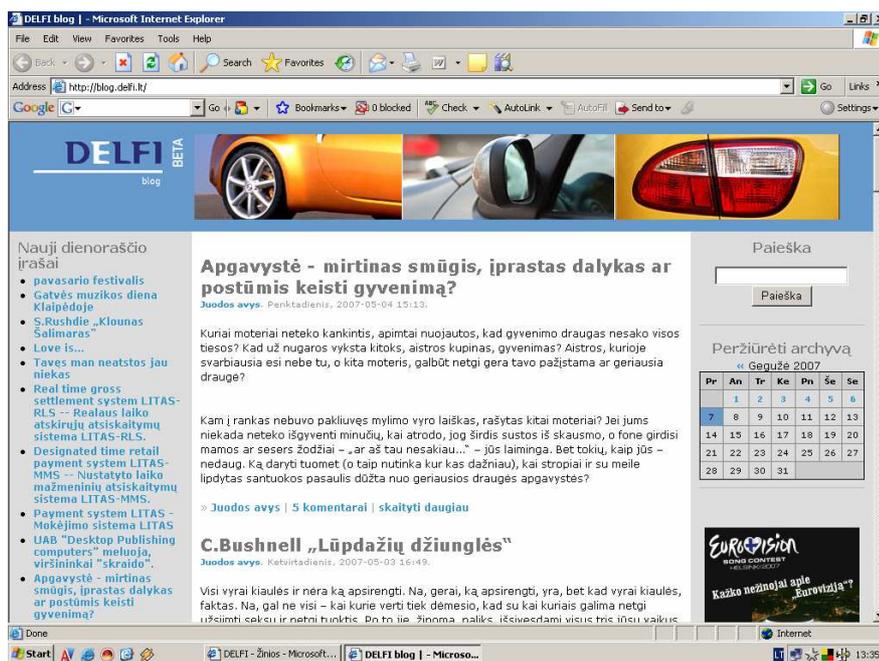
Kolektyviniams interneto dienoraščiams būdinga ta pati tematika, vienintelis skirtumas tas, jog viename „blog“ tinklapyje yra galimybė sutalpinti daugybę asmeninių dienoraščių.

Redakcijų dienoraščius turi žiniasklaidos priemonės, kuriuose mintis, pastebėjimus ar juokingas istorijas gali parašyti ne tik žurnalistai, bet ir kiekvienas mūsų. Šiuose dienoraščiuose taip pat talpinamos įvairiausios muzikos, literatūros ar kitokio meno mylėtojų nuomonės, vakarėlių lankytojų patarimai, meilės istorijos ir pan. Tai dienoraščiai, kurie parašyti daugiau nei vienam asmeniui apie kokią nors specifinę temą. Jie yra prieinami kiekvienam norinčiajam arba grupei žmonių. Ši dienoraščių forma skatina bendradarbiavimą tarp „blogų“ ir tradicinių informavimo priemonių šaltinių. Juose daugelis komentuoja tas temas, kurias parašo autorius. Kai kurie iš jų yra daugiau specializuoti.

Pilietiškumas pamažu stiprėja, žmonės nenori likti abejingi tam, kas vyksta aplinkui, todėl ir skelbia jiems vieniems žinomus ir iki tol nepaviešintus faktus.

Rugsėjį portalas DELFI įsteigė pirmąjį Lietuvoje redakcinį „blogą“ blog.delfi.lt, vyr. redaktorės pavaduotojas Gytis Oganauskas sako, jog viena priežasčių, dėl kurių buvo įkurtas DELFI „blogas“, – nenoras atsilikti nuo pasaulinių tendencijų. „Šis reiškinys pasaulyje tampa vis įtakingesnis, su juo konkuruoja ir įprastinė, ir interneto žiniasklaida“.⁷⁴

⁷⁴ ČERNIAUSKAS, Vytautas. *Interneto dienoraščiai: blyvzgos ar nauja žiniasklaidos forma?*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 12 02]. Prieiga per internetą: <<http://www.delfi.lt/archive/print.php?id=7647692>>

9 pav.: „Delfi“ blogas

Jo manymu, šis dienoraštis ilgainiui turėtų pavirsti savotiška skiltimi, kurią kartu kuria DELFI redakcijos darbuotojai ir skaitytojai. Jo manymu tai puiki galimybė publikuoti tas naujienas, kurios nepatektų į pagrindinį srautą, kadangi iš skaitytojų jie gauna daug žinių, kurių negali patalpinti į pagrindinį portalą, čia galima publikuoti nuotraukas, nuorodas, kurios gali būti įdomios visuomenei, ir tam nereikia didelių pastangų. Pasak jo, galbūt šis dienoraštis laikui bėgant įgis skaitytojų – reporterių, kurie pranešinės naujienas, tinklą.

DELFI „blogo“ naujienos ar pranešimai nuo pagrindinių DELFI naujienų srauto skiriasi kadangi čia publikuojamas redakcijos darbuotojų požiūris į reiškinius, įvykius, jų nuomonės, nuorodos į įdomius interneto tinklapius ar straipsnius kitoje žiniasklaidoje, atkreipiamas dėmesys į paties DELFI straipsnius ar kai kuriuos aspektus, taip pat skaitytojų naujienos, nuomonės, pasiūlymai.

Taip pat dar reiktų paminėti ir žiniasklaidos svetainių www.alfa.lt bei dienraščio „15 minučių“ - http://www.blogas.lt/15_min/ dienoraščius. Juose daug informacijos apie jų redakcijos veiklą, darbuotojų atostogų išpūdžiai, taip pat galima rasti daug neformalios informacijos, kuri mažina atstumą tarp tradicinės žiniasklaidos atstovo bei jos internetinio dienoraščio skaitytojų.

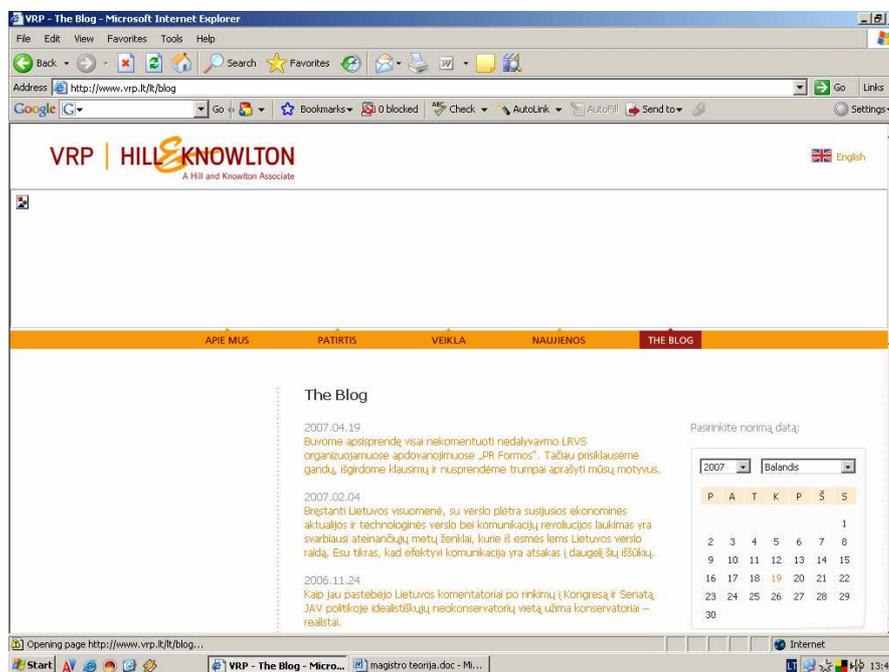
Organizacijų dienoraščiai rašomi marketingo arba ryšių su visuomene tikslais. Dienoraščiai organizacijų tinklapiuose yra kaip priemonė palaikyti ryšį su klientais, užsakovais, kolegomis, skaitytojais, rinkėjais, bendraminčiais. Pagal savo esmę bei žinutes gavėją šio tipo dienoraščiai gali būti skirstomi į **išorinius ir vidinius**. Pirmieji skirti komunikuoti su organizacijos išorinėmis

publikomis – klientais, žiniasklaidos atstovais. Vidiniai organizacijos dienoraščiai yra komunikacijos vadybos organizacijoje dalis, skirta efektyviam informacijos tarp jos narių keitimuisi.

Išoriniai organizacijos dienoraščiai paprastai gali būti skirstomi pagal tai kam jie skirti, pavyzdžiui gali būti *produktų, svarbių organizacijai įvykių, vadovo dienoraščiai*. *Produktų* internetinis dienoraštis skirtas informacijos apie įmonės ar organizacijos siūlomus produktus. Tokiuose dienoraščiuose įmonės paprastai neformaliu būdu pateikia įdomios informacijos apie savo produkciją, skatina vartotojus diskutuoti įvairiomis temomis bei stengiasi spręsti su gaminių vartojimu susijusias problemas. *Svarbių organizacijai įvykių* dienoraščiai dažniausiai skirti ryšiams su žiniasklaida užmegzti ir palaikyti. Čia talpinami pranešimai apie organizacijai svarbius įvykius. *Vadovo dienoraščiai* pasižymi tuo, kad juose vadovai išdėsto savo nuomonę apie organizacijos siūlomą produktą. Juose taip pat galima rasti vadovų pamąstymų apie padėtį rinkoje, organizacijos dabartinę padėtį bei ateities viziją.

Nors Lietuvoje jau treči metai veikia specialiai internetinių rašymui bei publikavimui sukurta sistema „blogas.lt“ su 30 tūkst. dienoraščių, organizacijos šią technologiją įsisavina gana vangiai. Šiandien egzistuoja tik keletas realiai veikiančių verslo organizacijų dienoraščių.

Bendrovių interneto dienoraščius turi viešųjų ryšių agentūra „VRP I Hill&Knowlton“ ir mūsų šalyje nuo rugsėjo rodomas muzikinis kanalas MTV.

10 pav.: „VRP I Hill&Knowlton“ interneto dienoraštis

„VRP I Hill&Knowlton“ interneto dienoraštis veikia kiek ilgiau nei metus ir, šios agentūros vykdomojo direktoriaus Mykolo Katkaus teigimu, „egzistuoja su pertrūkiais“. „Planuojame netrukus

„blogą“ iš esmės atnaujinti, pritraukti daugiau autorių (iki šiol interneto dienoraštyje buvo skelbiami tik Katkaus įrašai), jame turėtų atsirasti daugiau vidinės informacijos“, - sako jis.⁷⁵

Šiuo metu dienoraštyje rašoma apie Lietuvos ryšių su visuomene rinkos aktualijas.

Pasak Katkaus, kuriant interneto dienoraštį buvo užsibrėžtas tikslas „dalytis patirtimi apie besikeičiančią komunikacijos vietą pasaulyje ir Lietuvoje“. „Taip pat norėjosi sukurti erdvę, kurioje kolegos galėtų dalytis patirtimi ir naujovėmis“, - nurodo „VRP I Hill&Knowlton“ vykdomasis direktorius. Jis mano, kad asmenišką interneto dienoraščių stilius suteikia daug patrauklesnės informacijos apie įmonę ir tampa svarbia jos įvaizdžio formavimo dalimi. Jo teigimu, interneto dienoraščiai ypač populiarūs sudėtingose, daug specifinių žinių reikalaujančiose industrijose - informacinių technologijų ar finansinių paslaugų.

Svarbu aptarti ir pirmąjį dar neseniai pradėjusį veikti Lietuvoje mados prekės ženklą internetinį dienoraštį – „blogą“ <http://blog.monton.lt/>.

11 pav. „Monton“ interneto dienoraštis

Šio komunikacijos būdo iniciatorius prekės ženklas „Monton“, madai neabejingiems lankytojams suteikia progą gauti specialisto konsultaciją internete, susipažinti su mados ir šio prekės ženklą naujienomis, renginiais, kviečia dalyvauti diskusijose, gauti praktinių patarimų, susijusių su mada, drabužių priežiūra ir kitais aktualiai klausimais.

⁷⁵ Žiniasklaida masėms ir masių žiniasklaida. interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 05].Prieiga per internetą:

Pasak bendrovės „Baltika Lietuva“, valdančios prekinis ženklus „Monton“, „Mosaic“, „Baltman“ ir „Ivo Nikkolo“, rinkodaros vadovės Viktorijos Krolytės, kurti lietuviškąjį „Monton“ blogą paskatino ne tik internetinė blogų mada, bet ir didžiulis „Monton“ blogo populiarumas Estijoje. „Lankytojams patinka interaktyvus bendravimas ir tai, kad jų nuomonė gali realiai įtakoti vieną ar kitą sprendimą. Pavyzdžiui, ypač daug lankytojų dėmesio sulaukė kvietimas balsuoti už labiausia patikusį naują drabužio modelį. Modelis, surinkęs daugiausiai balsų, buvo įtrauktas į naujausią drabužių kolekciją“, - sako V. Krolytė.⁷⁶

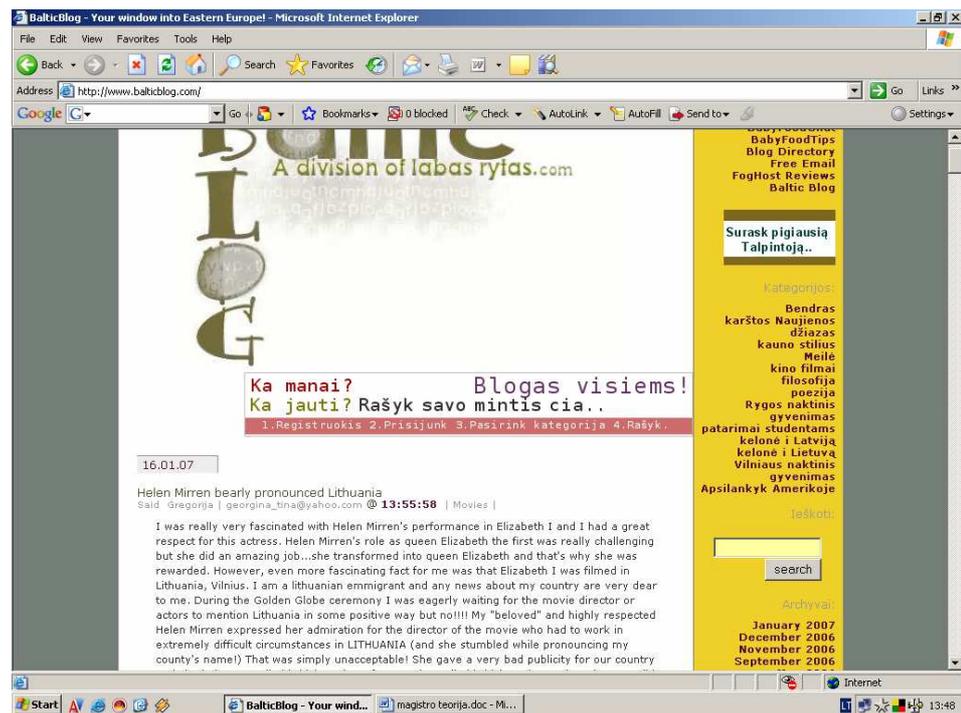
Pasak specialistės, kūrybinė grupė Lietuvoje yra pasirengusi padaryti viską, kad lietuviškasis „Monton“ blogas būtų toks pats patrauklus ir turiningas, tačiau nemažai tikimasi ir iš lankytojų. „Kviečiame visus drąsiai įsijungti į diskusijas, pateikti rūpimų klausimų dizaineriams ir kitiems mados specialistams, pasinaudoti proga iš arčiau susipažinti su mados kūrėjų darbo specifika“, - sako V. Krolytė.

Planuojama, jog be nuolat atsinaujinančių diskusijų, kiekvieną savaitę „Monton“ bloge bus publikuojami 2-3 nauji straipsniai ar pranešimai.

Bendrieji interneto dienoraščiai – tai daugelio autorių dienoraščiai, kuriuose žmonės rašo pačiomis įvairiausiomis temomis, dalinasi nuomonėmis su kitais dienoraščių autoriais, pavyzdžiui dienoraščių tinklapyje Baltic Blog - <http://www.balticblog.com/> galima daug sužinoti apie studijas ir gyvenimą užsienyje; blogosferos tinkle <http://akademikai.lt/~radzevicius> - daugelio lietuviškų internetinių dienoraščių naujausios žinutės apie įvairiausius dalykus, pateikiamos viename puslapyje chronologine tvarka; Chatsubo tinklapyje - <http://www.chatsubo.lt/> - keleto žmonių minčių apie gyvenimą nuolat papildomas rinkinys.

<http://www.blogas.lt/espaua/>.

⁷⁶ „Monton“ – pirmasis mados prekės ženklas Lietuvoje, turintis internetinį dienoraštį. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 04 12]. <<http://www.blogas.lt/info/230358/monton-pirmasis-mados-prekes-zenklas-lietuvoje-turintis-internetini-dienorasti.html>>

12 pav.: Dienoraščių tinklapio **Baltic Blog** pradinis puslapis

3.2.3. Interneto dienoraščių analizės išvados

Interneto dienoraščių turinio analizė atskleidė kad, internetiniai dienoraščiai paprastai turi autorių ar mažą autorių grupę, kurie reguliariai kuria turinį. Autorius, kartais vadinamas „bloggeriu“, paprastai rašo asmeniškai ir tiesiogiai arba pateikia unikalų požiūrį.

Internetinio dienoraščio skaitytojai gali pateikti idėjas ar atsiliepimus skelbdami komentarus internetinio dienoraščio skelbiamuose pranešimuose.

Internetiniai dienoraščiai internete naudojami įvairiems tikslams, pradedant politiniais komentarais ir baigiant asmeniniais dienoraščiais, bet jie taip pat gali būti naudojami korporacijų ir kitų organizacijų poreikiams.

Galima išskirti kelis būdus kuomet naudojami internetiniai dienoraščiai:

- **Susisiekimas su darbuotojais ir klientais.** Organizacijos gali neformaliu būdu pranešti darbuotojams ir klientams sprendimus, strategijas ir idėjas. Kviesdama skaitytojus komentuoti internetiniame dienoraštyje skelbiamus pranešimus organizacija gali išvystyti bendruomenės jausmą ar įvertinti galimas interesų sritis.

- **Dalijimasis pastebėjimais ir požiūriais.** Internetiniuose dienoraščiuose asmenys, turintys įdomų požiūrį į temą, gali ją aptarti savais žodžiais. Pavyzdžiui, asmenys gali pasidalyti savo pastangomis ir laimėjimais įveikę kliūtis arba savo patirtimi kurdami unikalų projektą.
- **Sudėtingos koncepcijos suvokimo pateikimas.** Kai kurių organizacijų internetiniuose dienoraščiuose pateikiami forumai, kuriuose diskutuojama apie sudėtingas sampratas patrauklesniu būdu. Internetiniame dienoraštyje skelbiamame pranešime gali būti aprašyti sudėtingos strategijos ar technologijos privalumai, taip pat pateikta naudingų pavyzdžių.
- **Naujienų ir nuomonių perdavimas.** Internetinis dienoraštis gali būti forumu, skirtu skelbti svarbioms naujienoms ar požiūriams. Kadangi internetinio dienoraščio skelbiamus pranešimus yra paprasta publikuoti ir paprastai jie būna neformalaus tono, dažnai juose būna mažiau apribojimų nei tradicinėje įmonės svetainėje, kuri turi tenkinti įvairius poreikius ar gali turėti ilgesnį publikavimo ciklą.
- **Dalijimasis vizijomis ir idėjomis** Internetiniuose dienoraščiuose asmenys gali dalytis savo tikslais ir mintimis apie ateitį ir raginti kitus asmenis juos komentuoti. Taip pat juose gali būti forumas, kuriame organizacijos vadovai gali bendrauti su savo darbuotojais neformaliu ir patraukliu būdu.

Interneto dienoraščiai skiriasi savo paskirtimi – nuo asmeninių dienoraščių iki politinių kampanijų, žiniasklaidos ar įmonių pasitelkiamų priemonių, bei formatu – nuo paprastų puslapių sąrašų iki straipsnių santraukų ar visų straipsnių su pateikiamais komentarais ir įvertinimais. Skiriasi ir jų kūrėjų kiekis – nuo vieno atsitiktinio asmens iki didelės rašytojų bendruomenės. Daugelis internetinių dienoraščių suteikia lankytojams galimybę viešai komentuoti – kiekvienas gali išsakyti savo nuomonę apie tai, ką perskaitė. Atskiri interneto dienoraščių įrašai beveik visuomet būna ženklinami datos ir laiko žyme – naujaisi skelbimai puslapio viršuje, o skaitytojų komentarai dažniausiai pateikiami žemiau.

Interneto dienoraščių bumas, kurių turinį kuria patys lankytojai gerokai pakeitė interneto veidą. Jau kelerius metus kalbama apie populiariausius interneto dienoraščius, kurių lankytojų skaičius niekuo nenusileidžia didžiausių koncernų informaciniam projektams. Šiuo metu lietuviškai rašomų interneto dienoraščių priskaičiuojama iki 50 tūkst. Pastaruoju metu interneto dienoraščiai išplito ir tradicine laikomoje žiniasklaidoje. Vadinamasis blogas – tai iš interneto dienoraščio išsivystęs reiškinys, kai autorius savo mintis reguliariai skelbia savo valdomoje interneto svetainėje ar tinklalapyje. Įrašai gali būti skirti laisvalaikio, kultūros, verslo, politikos sritims ar tiesiog atskiro asmens kasdienybei. Tokius puslapius turi ir kai kurie politikai, ir ne vienas garsus žurnalistas.

IŠVADOS

Šiuo magistro darbu buvo siekta išanalizuoti naują ir ypatingai populiarią reiškinį internete – interneto dienoraščius: individualizuotą komunikaciją viešojoje erdvėje. Suformulavus ir įgyvendinus išskeltus darbo uždavinius tikslas buvo pasiektas.

Pirmojoje teorinėje dalyje buvo apibrėžtos komunikacijos formos viešoje ir privačioje erdvėje, tradicinių ir internetinių dienoraščių kaip individualizuotos komunikacijos formų sąvokos, nagrinėjamos jų raidos tendencijos, išskiriamos interneto dienoraščių funkcijos, struktūros elementai. Taip pat aptiriamos interneto dienoraščių kūrimo sistemos. Antroje dalyje buvo analizuojama interneto dienoraščių vieta žiniasklaidoje, aptarta kokia jų kūrėjų atsakomybė. Trečioje tiriamojame dalyje buvo tiriami interneto dienoraščių puslapiai internete, buvo atlikta jų analizė pagal tipus ir temų pobūdį. O taip pat buvo atlikta palyginamoji interneto ir įprastinių dienoraščių analizė.

Paaiškėjo kad, internetas tampa stipresne priemone nei kitos komunikacijos formos dėl to, kad jis suteikia galimybę žmonėms formuoti grupes. Nepriklausomai kur žmonės gyventų, jie susitinka pokalbių svetainėse, interneto dienoraščių tinklapiuose, naujienų grupėse ir susirašinėjimo sąrašuose. Internetiniai dienoraščiai tapo viena sparčiausiai populiarėjančių interneto krypčių. Atsiradę kaip paprasti tinklapiai, kuriuose vartotojai pasakoja apie savo gyvenimą, šiandien vadinamieji „blogai“ tapo vieta, kurioje žmonės skelbia savo idėjas. Individualizuota dienoraščių komunikacija tapo greitai ir tiesiu keliu užmegzti kontaktą su reikiama tiksline grupe.

Palyginamoji dienoraščių analizė atskleidė, kad minčių išreiškimo būdu interneto dienoraščiai panašūs į paprastus dienoraščius, tačiau visa kita yra naujų technologijų suteikiamos galimybės informacijai apie save pateikti ir bendrauti. Paprasti dienoraščiai yra daugiau pokalbis su pačiu savimi, o interneto dienoraščiai egzistuoja tarsi virtualioje bendruomenėje čia ir dabar.

Interneto dienoraščių analizė atskleidė, kad lietuviškuosius interneto dienoraščius pagal autoriškumą galima klasifikuoti į kolektyvinius ir asmeninius. Kolektyviniai interneto dienoraščiai esti trijų tipų: redakcijų, organizacijų, bendrieji; asmeniniai interneto dienoraščiai – privatūs ir profesiniai. Pagal tematiką interneto dienoraščiai būna konkrečios temos ir įvairialypiai, pagal informacijos pateikimo pobūdį – tekstiniai ir audiovizualiniai.

Turinio interneto dienoraščių analizė atskleidė, kad asmeniniuose dienoraščiuose dažniausiai rašoma kasdieninėmis, laisvalaikio, politinėmis, informacijų technologijų temomis. Redakcijų dienoraščiuose aktualiausios yra įvairios naujienų temos, organizacijų dienoraščiams būdingos temos

yra susijusios su jų veikla, produktais, organizacijos įvaizdžio kūrimu, komunikavimu su tiesioginiais ir potencialiais klientais.

Pagrindinė mintis yra ta, jog šiandien, kai naujas internetinis dienoraštis atsiranda maždaug kas sekundę, mes dar negalime pasakyti, kaip tai paveiks mūsų gyvenimą. kartais net sunku pasakyti, kur link visa tai eina. Aišku tik tai, jog pokyčiai vyksta. Jau šiandien sakoma, kad galbūt įprastinius kompanijų pranešimus spaudai pakeis vadovų internetiniai dienoraščiai, galbūt ir naujienas sužinosime ne iš įprastų naujienų portalų, o iš įvairiausių internetinių dienoraščių. Jau dabar keičiasi ir pati žurnalistika, nekalbant apie nesibaigiančias diskusijas, kas gali, o kas negali save vadinti žurnalistu. bėda tik ta, jog viskas gali pasikeisti taip staiga, kad beliks aiškintis, kas įvyko, o ne kas vyksta. Šiaip ar taip, mes jau turėjome pastebėti naują žurnalistikos erą, ir gerai būtų pasistengti suprasti bent dalį jos.

BIBLIOGRAFINIŲ NUORODŲ SĄRAŠAS

1. BAUDRILLARD, Jean. *Simuliakrai ir simuliacija*. Vilnius: Baltos lankos, 2002. 187, [1] p. ISBN 9955-00-011-2.
2. BARŠAUSKIENĖ V., JANULEVIČIŪTĖ- IVAŠKEVIČIENĖ B. *Komunikacija: teorija ir praktika*. Kaunas, 2005.
3. *Blogų populiarumas neslūgsta - priešingai*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 01 09]. Prieiga per internetą:<<http://www.blogas.lt/info/208612/blogu-populiarumas-neslugsta-priesingai-blogaslt-statistika.html>>.
4. *Blog basics*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007-02-17]. Prieiga per internetą:<<http://www.blogbasics.com/>>.
5. *Blog software comparison*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 05]. Prieiga per internetą:<http://www.ojr.org/ojr/images/blog_software_comparison.cfm>.
6. BORGMAN, Cristine L. *Nuo Gutenbergo iki globalios informacijos infrastruktūros: informacijos prieiga tinklų apraizgytame pasaulyje*. Kaunas: Poligrafija ir informatika, 2003. 327, [1] p. ISBN 9986-850-49-5.
7. CASTELLS, Manuel. Tinklaveikos visuomenės raida / *Informacijos amžius: ekonomika, visuomenė ir kultūra*. Kaunas : Poligrafija ir informatika, 2005. 535 p. ISBN 9986-850-52-5.
8. ČERNIAUSKAS, Vytautas. *Interneto dienoraščiai: blevyžgos ar nauja žiniasklaidos forma?*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 12 02]. Prieiga per internetą:<<http://www.delfi.lt/archive/print.php?id=7647692>>.
9. ČIČINSKAS, Gediminas. Virtualūs dienoraščiai. 2004-06-29. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 01 15]. Prieiga per internetą:<<http://wooz.parak.lt/index.php?p=14>>.
10. Dienoraštis. Iš *Visuotinė Lietuvių Enciklopedija*, Vilnius 2003, p.744-745. ISBN 5-42001522-6.
11. *Differences between Blogs and Web Diaries*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 05 29]. Prieiga per internetą:<<http://www.idl.hpl.hp.com/blogworkhop2005/fujfiki.pdf>>.
12. GIDDENS, Anthony. *Modernybė ir asmens tapatumas* : asmuo ir visuomenė vėlyvosios modernybės amžiuje. Vilnius : Pradai, 2000. 314 p. ISBN 9986-943-60-4.
13. GIDDENS, Anthony. *Sociologija*. Kaunas : Poligrafija ir informatika, 2005. 683 p. ISBN 9986-850-54-1.

14. *Globaliniai pokyčiai* : politika, ekonomika ir kultūra. Vilnius : Margi raštai, 2002. 540 p. ISBN 9986-09-242-6.
15. GLOSIENĖ, Audronė. Ryšių su visuomene ABC bibliotekininkams: mokomoji knyga. Vilnius, 1999, p. 51.
16. *Interneto dienoraščiai verčia televizijų milžinus*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 05]. Prieiga per internetą: <<http://lzs.lt/about.php?id=162&type>>.
17. JAMESON, Fredric. *Kultūros posūkis* : rinktiniai darbai apie postmodernizmą (1983-1998). Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2002. 231 p. ISBN 9986-39-213-6.
18. KARDELIS, K. Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai, Kaunas, 2002 , p. 194 – 195 p.
19. *Kas yra komunikacija*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 01 12]. Prieiga per internetą:<http://distance.ktu.lt/marijampole/kursai_demo/Dal_soc_komunikacija/7021.html>.
20. *Komunikacijos vadybos priemonės*. Iš *IVS biblioteka*. [žiūrėta 2007 04 14.]. Prieiga per internetą: <http://www.infovi.vu.lt/ivs/biblioteka/temos/Komunikacijos_vadyba.htm#_Toc500833271>.
21. KUBILIUS, V. *Tautinė literatūra globalizacijos amžiuje*. Kaunas, 2003. 156-183 p. ISBN 9955-530-69-3.
22. LAPINSKAS, Justinas. Žinių ekonomika pasaulinėje komunikacijoje. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 15]. Prieiga per internetą: <<http://www.vtv.lt/content/view/7/292/>>.
23. LEWIS, Richard Donald. *Kultūrų sandūra: kaip sėkmingai bendrauti su kitų tautų ir kultūrų atstovais*. Vilnius: Alma littera, 2002. 430 p. ISBN 9955-08-067.
24. McLUHAN, Marshall. *Kaip suprasti medijas: žmogaus tęsiniai*. Vilnius : Baltos lankos, 2003. 347, [1] p. ISBN 9955-584-07-6.
25. MEKAS, Jonas. *Nervuoti dienoraščiai*. Vilnius, 1999, p. 129.
26. MICKĖNAS, Albertas. Internetiniai dienoraščiai – naujas viešosios sferos pažadas. Iš *Literatūra ir menas*. nr. 3025. [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 12 17]. Prieiga per internetą:<http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3025&kas=straipsnis&st_id=5786>.
27. MACEVIČIŪTĖ, E. Communication behaviour of Lithuanian 'hosts' in meetings with foreigners // *Informacijos mokslai*, 2005, T. 35, p. 119 – 135.
28. MOCKAITIS A., Introducing cross-cultural management research: an overview of concepts and theories // *Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai*, 2001, 19, 69-78.
29. „Monton“ – pirmasis mados prekės ženklas Lietuvoje, turintis internetinį dienoraštį. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 04 12] Prieiga per internetą: <<http://www.blogas.lt/info/230358/monton-pirmasis-mados-prekes-zenklas-lietuvoje-turintis-internetini-dienorasti.html>>.

30. NYKA – NILIŪNAS, A.. *Dienoraščio fragmentai 1971-1998*, Chikago, 1999, p.177. ISBN 9955-429-49-X.
31. RAUHE, H. *Kultūros vadyba: profesionalaus meno teorija ir praktika*. Vilnius: Tyto alba, 2004. 573 p. ISBN 9986-16-344-7.
32. SAVUKYNAS, Virginijus. Informacijos visuomenės Lietuvoje scenarijai 2010-2020 metais. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 12.]. Prieiga per internetą: <http://politika.osf.lt/kiti/scenarijai/santraukos/Savukyno_santrauka.htm>.
33. Socialinės-politinės informacijos visuomenės problemos. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 04 15]. Prieiga per internetą: <<http://www.infovi.vu.lt/ivs/biblioteka/temos/socialines.htm>>.
34. TAMOŠAITYTĖ, Ingrida. HAK arba meilė kibernetinėje erdvėje. 2000. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 02 02]. Prieiga per internetą: <<http://online.5ci.lt/Article.asp?Lang=L&ArticleID=811>>.
35. TOMLINSON, John. *Globalizacija ir kultūra*. Vilnius: Mintis, 2002. 254, [1] p. ISBN 5-417-00843-5.
36. VASILIAUSKAS A. *Firmų strateginis valdymas*. Mokojoji knyga studentams bei verslininkams. Vilnius: VVK leidykla, 2001 m. 265 p.
37. *Virtuali erdvė ir jos įtaka žmogui*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 01 15]. Prieiga per internetą: <<http://mm.mch.mii.lt/Darbai/Kaunas/vaida/virtuali.htm>>.
38. ZEMDLIAUSKAITĖ, Anastazija. Interneto dienoraščiai: lavina pajudėjo? [interaktyvus]. [žiūrėta 2006 m. gruodžio 17 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.neo.lt/nkm/index.phtml?lst=articles&ptid=2&tpid=23&arid=453>>.
39. ŽIČKINA, Anastazija. Bendravimas internete – laisvė ar priklausomybė? Iš *Socialiniai – psichologiniai bendravimo internete aspektai*. 2000. [interaktyvus]. [žiūrėta 2007 02 12]. Prieiga per internetą: <<http://online.5ci.lt/Article.asp?Lang=L&ArticleID=1457>>.
40. *Žiniasklaida masėms ir masių žiniasklaida*. interaktyvus]. [žiūrėta 2007 03 05]. Prieiga per internetą: <<http://www.blogas.lt/espauda/>>.

ANALIZUOTŲ INTERNETO DIENORAŠČIŲ SĄRAŠAS

1. AAiddennium - <http://aaidennium.online.lt/blog/> Internetinis dienoraštis apie žaidimų kūrimą, programinę įrangą ir kompiuterines technologijas.
2. Alfa blogas - <http://alfa.lt/blog/> naujienos ir pranešimai, redakcijos darbuotojų požiūris į reiškinius, įvykius, jų nuomonės.
3. Andrius Aleksandravičius - <http://www.nejau.net/KTU> studento dienoraštis apie fotografiją, gyvenimo įdomybes, asmeninius pomėgius.
4. Apvalus požiūris i kvadratinį pasaulį - <http://www.nepo.lt/> Anoniminio kompiuteristo NePo puslapis. Mintys apie gyvenimą ir įvairius jo reiškinius, kas mėnesinis lietuviškų blogų reitingas.
5. Artūras Zuokas – <http://www.zuokas.lt/> Politiko A. Zuoko dienoraštyje mintys apie savo darbą, politiką, valstybės valdymą, miesto ir gyventojų problemas.
6. Audrius Radzevičius - Monologai tinkle - <http://audrius.projektas.lt/> istorijos, politikos, informacinės visuomenės temomis. Naujienos apie turinio valdymo sistemų vertimus į lietuvių kalbą, interneto resursų apžvalgos.
7. Baltic Blog - <http://www.balticblog.com/> Daugelio autorių dienoraštis apie studijas ir gyvenimą užsienyje.
8. Batucada - <http://batucado.blogspot.com> Internetinis dienoraštis apie gyvenimą Izraelyje.
9. Blog.hardcore.lt - <http://blog.hardcore.lt> Alternatyvios kultūros atstovų internetiniai dienoraščiai.
10. Blogas.lt – <http://www.blogas.lt/> Asmeniniai dienoraščiai internete. Galimybė susikurti savo, skaityti ir komentuoti kitų dienoraščius.
11. Blogas Vėjas - <http://blogas.vejas.lt/> Blogiečių dienoraščiai.

12. Blogosferos tinkle - <http://akademikai.lt/~radzevicius> Daugelio lietuviškų internetinių dienoraščių naujausios žinutės, pateikiamos viename puslapyje chronologine tvarka.
13. Chatsubo laikraštis - <http://www.chatsubo.lt/Keleto> žmonių minčių nuolat papildomas rinkinys.
14. Cinamonas - <http://cinamonas.livejournal.com> Vilniečio dienoraštis su nuotraukomis iš Vilniaus ir viso pasaulio, pamąstymais apie gyvenimą.
15. Cloo - <http://www.dooo.domenas.net/cloo/> Dienoraštis apie gyvenimą, politiką, kompiuterius, muziką ir kiną.
16. Dalykai - <http://www.blogas.lt/Kukas/Kauniecio> Kuko pastebėjimai apie gyvenimą, kasdienę veiklą.
17. Delfi blogas – www.blog.delfi.lt/ Naujienos ir pranešimai, redakcijos darbuotojų požiūris į reiškinius, įvykius, jų nuomonės, nuorodos į kitus interneto tinklapius.
18. Dienraštis „15 minučių“ - [http://www.blogas.lt/15 min/](http://www.blogas.lt/15_min/) naujienos ir pranešimai, redakcijos darbuotojų požiūris į reiškinius, įvykius, jų nuomonės, nuorodos į kitus interneto tinklapius.
19. Ejik dienoraštis - <http://blog.hardcore.lt/ejik/> Ejik dienoraštis apie kompiuterius, kiną, muziką ir paprastą dieną.
20. Internetas LT - <http://www.blogas.lt/internetas/> Vilniečio dienoraštis apie lietuvišką internetą, radinius jame, internetinių puslapių kritika ir komentarai.
21. Julius Šėporaitis - <http://www.seporaitis.net/> Šiauliečio studento Juliaus dienoraštis apie gyvenimą, darbą, aktualijas, kompiuterizmus.
22. Justinas L - <http://justinas.blogspot.com> Vilniečio dienoraštis apie programavimą, Apple kompiuterius ir ipod, asmeninį gyvenimą.

23. Katiba - <http://blog.hardcore.lt/katiba/Cyberpunk> stiliaus dienoraštis įvairiomis temomis, rašomas nuo 2003-ųjų.
24. Kitoks - skaitmeninis gyvenimas - <http://gyvenimas.org> Mariaus iš Kauno internetinis dienoraštis, įvairių minčių, juokų, citatų, poezijos ir prozos kūrinių rinkinys.
25. Klausau - <http://www.blogas.lt/klausau> VP iš Vilniaus dienoraštis apie kompiuterius, muziką, technikos naujienas. Įvairūs autoriaus pasvarstymai.
26. Laumaras - <http://laumaras.livejournal.com/> Kauniečio Laumaro dienoraštis.
27. Levo smegenys - <http://levas.vabolis.com> Dienoraštis apie elektroninius prietaisus ir kompiuterius.
28. LietBlogs.net - <http://www.lietblogs.net/> Nuorodos į daugelio žmonių internetinius dienoraščius, citatos iš jų.
29. Lietuvos blogerių konferencija - <http://www.blogas.lt/konferencija/> Dienoraštis apie organizuojamą (2006 m. gruodį) blogerių konferenciją. Informacija apie konferenciją „Le Web 3“.
30. Linas Gričius - <http://linas.gricius.net/> Kauniečio Lino mintys, požiūris į kasdienybę, dalinimasis patirtimi, daugiausia kompiuterių temomis.
31. Lokio weblogas - <http://lokyz.blogspot.com> Autoriaus stebėjimai ir paburbėjimai apie jį supantį pasaulį, pomėgių ir veiklos sąrašas.
32. Loretos Kudarienės dienoraštis - <http://loreta.skopos.lt/> mintys apie savo darbą, politiką, valstybės valdymą, miesto ir gyventojų problemas
33. LiveJournal.com – <http://livejournal.com/> Tarptautinis internetinių dienoraščių ("blogų") tinklapis. Galimybė susikurti savo asmeninį dienoraštį arba dalyvauti bendruomenėje.
34. Mac man - <http://pman.host.sk> Dienoraštis apie Mac ir kitus kompiuterius, kitus autoriui įdomius įvykius.

35. Mantulis - <http://www.mantulis.lt/Vilniečio Manto Vinkaus dienoraštis>.
36. Miesčionio blogas - <http://www.blogas.lt/vytauc/Vytauto dienoraštis> apie kasdienes įvykius, dukros augimą, mėgstamas knygas, architektūriniai fotoreportažai.
37. Mindhunter - <http://mindhunter.click.lt/Mindaugo mintys>, žinios apie jį, pomėgiai.
38. Monton prekės ženklo - <http://blog.monton.lt/>.Dienoraštis madai neabejingiems lankytojams, apie prekės ženklo naujienas, renginius.
39. Moxliuko pasaulis - <http://moxliukas.esu.as/Finansininko Petro Kudaro dienoraštis> apie finansų rinką, ekonomiką, programavimą, asmeninį gyvenimą, radinius internete.
40. Mr Nice - <http://www.blogas.lt/MrNiceVilniečio dienoraštis> apie kino filmus ir knygas, bei nesveiką greitą maistą.
41. Paulius Jakutavičius - <http://www.blogas.lt/paujakVilniečio dienoraštis> apie gyvenimą, darbą ir kalnus.
42. Pixel.lt - <http://pixel.lt/Kelių autorių rašomas internetinis dienoraštis> apie interneto technologijas ir programavimą.
43. Prieštankinio ežiuko pasaulis (arba Ten ir atgal) - <http://www.tapkes.info/Kauniečio studento Manto Vitkūno dienoraštis>.
44. Pukomuko - <http://www.pukomuko.lt/Internetinis dienoraštis>, citatos, programavimas, gyvenimas.
45. qemm blogasantdurniaus - <http://www.blogas.lt/qemmDienoraštis> apie alkoholį, interneto puslapius, kiną ir kitokie pastebėjimai apie gyvenimą.

46. Radio Anarkista - <http://web.satnet.lt/english/radioanarkistaz/blog.html>Dienoraštis apie Lietuvos ir pasaulio politiką, Kosmoso tyrimus, filosofiją ir psichologiją. Nuorodos į įdomias internete rastas žinutes.
47. Radiocool dienoraštis - <http://radiocool.110mb.com>KTU studento Dariaus Vainilavičiaus internetinis dienoraštis apie elektroniką, kompiuterines programas, radinius internete.
48. Rimas Kudelis online - <http://rq.online.lt/>Internetinis dienoraštis apie internetą, atvirą kodą ir gyvenimą.
49. Ryšių su visuomene konsultantai „VRP I Hill&Knowlton" – <http://www.vrp.lt/lt/blog>
50. Ruslanas Balčiūnas - <http://www.ruslanas.com/>Autoriaus muzikinė kūryba ir galimybė ją parsisiųsti MP3 formatu, pamąstymai apie mėgstamą muziką, diskusijų forumas apie kompiuterius.
51. Simonas Kiela - <http://kielas.lkb.lt/>Internetinis dienoraštis. Mintys apie įvairius Simono gyvenimo įvykius, krikščionybę, laisvųjų krikščionių bažnyčią.
52. Sniegas - <http://sniegas.wordpress.com/>Jono, besimokančio dailės mokykloje, dienoraštis apie gyvenimą, kompiuterius, jam patinkančią muziką, jo kūrybą.
53. Spraito virtuvė - <http://www.spraitas.ku.lt/>Tomo Padriezios dienoraštis apie interneto svetaines, jų kūrimą, PHP.
54. Tadas.wordpress.com - <http://tadas.wordpress.com/>Tado (nenurodžiusio pavardės) dienoraštis apie keliones, gyvenimą, radinius internete.
55. Tamole - <http://www.tamole.net/>Tomo Markausko, studijuojančio Vokietijoje, nuotykių, išgyvenimai ir mintys.
56. Tautvydas Andrikys - <http://www.esminis.lt/>Internetinis dienoraštis, anekdotai, nuorodos į programavimo puslapius.

57. Vaidas Žilionis - [http://www.zilionis.net/Internetinis dienoraštis apie programavimą ir autoriaus radinius internete](http://www.zilionis.net/Internetinis_dienorashtis_apie_programavima_ir_autoriaus_radinius_internete).
58. Vilius Visockas - [http://www.licejus.lt/~visockas/Programuotojo vilniečio Viliaus dienoraštis apie kompiuterius, technologijas, mintys apie gyvenimo reiškinius](http://www.licejus.lt/~visockas/Programuotojo_vilniecio_Viliaus_dienorashtis_apie_kompiuterius_technologijas_mintys_apie_gyvenimo_reiskinius).
59. Webdu.nulis - [http://www.blogas.lt/webdunulis/Mindaugo Norvilo dienoraštis apie interneto vystymosi tendencijas, Web 2.0 šūkius, naujoves](http://www.blogas.lt/webdunulis/Mindaugo_Norvilo_dienorashtis_apie_interneto_vystymosi_tendencijas_Web_2.0_sukius_naujoves).
60. Zuoko dienoraštis - <http://www.zuokas.lt/> Politiko A. Zuoko dienoraštyje mintys apie savo darbą, politiką, valstybės valdymą, miesto ir gyventojų problemas.
61. Žygimantas Beručka - [http://zygis.gotdns.org/Žygimanto internetinis dienoraštis, jam įdomios temos](http://zygis.gotdns.org/Žygimanto_internetinis_dienorashtis_jam_įdomios_temos).

SANTRAUKA ANGLŲ KALBA

The Internet diaries: individual communication in the public space

The object of research paper is the diaries of internet. The purpose of work is to analyze the internet diaries as individualized form of communication in the public space. The main tasks of work are: to research the concept of communication, to discuss the communication in the conventional and public space; to analyze the tendency of development of traditional and internet diaries; to define their concepts; to analyze the communication of individual in the traditional and internet diary.; to discuss and show the functions of internet diaries and it's place in modern media; to compare internet diaries with traditional diaries; to analyze internet diaries according to chosen methods of records analyzes.

The usage of records analyses according to synthetic and comparative *methods* and analyzes of qualitative scientific articles show that those internet diaries which more than ten years were existing in the word, emerged in Lithuanian internet sites two years ago, also called “blogs”, today are becoming popular internet development directions and the unique channel for information spread. Previously, diaries were just for individual usage, today they open new communication channel in the public space. It is characteristic to the diaries that individualized content in the internet becomes public. Everyone can write, edit and publish there own individual thoughts, opinions, attitudes on the internet. Also, they can share the information with other internet consumers.

The internet diaries are changing the attitude of society towards traditional media and becoming the suitable instrument for politicians and business. The content of internet diaries can change the balance of power in the media. The journalists not only write diaries on the internet, but also search for the news there.

The opportunities for internet diaries are huge in Lithuania. According to statistical data we can confirm that not only personal, but also organization's editorial diaries will become popular. Also, more political content “blogs” diaries will emerge. The popularity of such sites can't be distinguished from the development of public relations and advertisement on the internet; companies or individuals who has their own diaries will be able to get in touch much more easier with important audience; constantly exchange the important news with the company or individual; to influence the opinion of society or its particular group; increase the popularity of company or individual; lighten its activities;

directly communicate with the audience concerned; to hear various opinions and react to them; to create the image you want.

The survey analysis of internet diaries disclosed that Lithuanian internet diaries can be classified according to authorship into collective and individual. Collective internet diaries can be of three types: editorial, organizational and collective; individual internet diaries are private and professional. According to the topic internet diaries can be of particular topic and miscellaneous, according to the way of presentation of information – textual and audiovisual.

The content analysis of internet diaries show that in the individual diaries the main topics are everyday life, leisure time, politics, information of technologies. In the diaries of editorial offices the most urgent topics are various news, the topics of organization's newspapers are related to its activities, production and the creation of organization's image and the communication with direct and potential clients.

The research paper *can be useful* for scientists of informational technologies, for lectures and students of information and communication subjects.